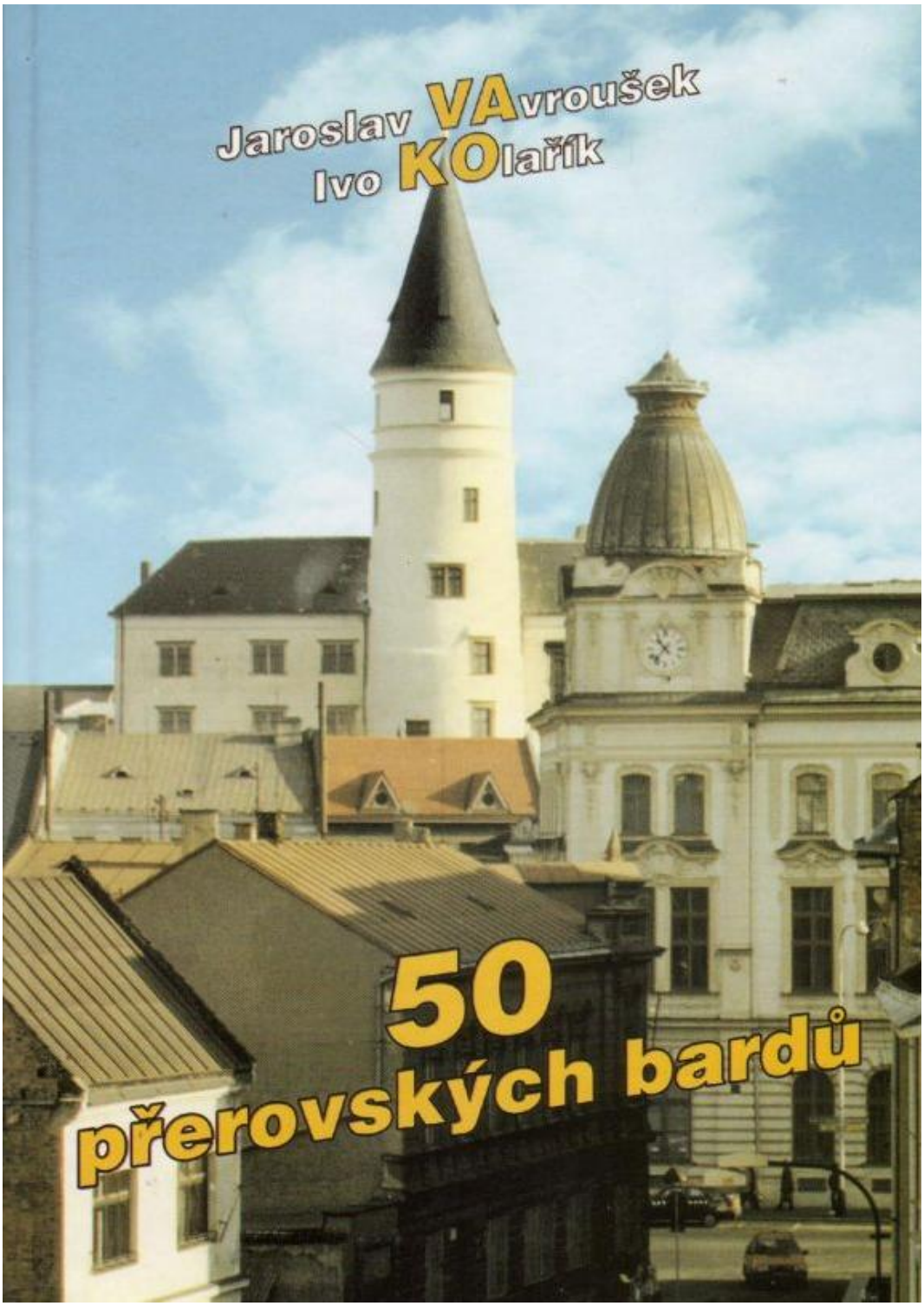

50 PŘEROVSKÝCH BARDU - a PUTOVÁNÍ PŘEROVEM 20. STOLETÍ SLOVEM A OBRAZEM

vydává VA-KO
Jaroslav VAVROUŠEK - Ivo KOLAŘÍK © 2006
Přepis textů: Jaroslava Křístková Korektury textů: Lenka Feltlová, Lenka Nováková
Zlom grafika a repro-foto: Jaroslav Sypěna
Tisk: Knihtiskárna J. Strojil Přerov Náklad: 400 kusů
© 2006

Vážení čtenáři

Některé záležitosti je třeba vyřídit nejlépe hned na samém začat-bylo jasno, kdo se v tomto případě pod logem VA-KO snaží získá; přízeň pro tuto publikaci.

Takže co je to VA-KO, nebo ještě lépe, kdo je to VA-KO? Je to zkratka dvou příjmení - Vavroušek a Kolařík. Čili je to dvojice, která se osudově setkala v prosinci roku 1951, kdy velký swingový orchestr Krab v bludišti pod jevištěm Městského domu doprovázel melodiemi Jaroslava Ježka studentskou inscenaci liry V+W „Nebe na zemi". Vavroušek seděl v řadách orchestru (jeho trumpetové sekce), a Kolařík režíroval a hrál na jevišti antický příběh se svými spolužáky. Tam se spolu poznali a zůstává jim toto přátelství více jak padesát let.

Výklad slova bard

Co se skrývá za slovem bard? Kdo je to vlastně bard?

1) Bard - lidový pěvec, básník, mluvčí lidu. To je prosím definice tohoto slova, či výrazu.

2) Nyní prosím laskavě dovolte náš rozšířený výklad tohoto výrazu pro náš přerovský případ: Jsou to jedinci na sobě naprosto nezávislí a z různých oblastí svých pozoruhodných činností, kteří vytváří mozaiku, alias - tvář našeho města Přerova.

Familiárně řečeno, je možno je pojmenovat, či vlastně nazvat- figurkami - v tom nejlepším smyslu slova, bez kterých by, jednoduše, Přerov nebyl Přerovem.

Sami - milí čtenáři prosím následně posuďte při čtení této knížečky, jak daleko či blízko je VA-KO od pravdy. Je ovšem již nyní skutečností, že dnes a v daném okamžiku vyrůstají v Přerově další a další noví bardi nového tisíciletí a ty, jak doufáme, budou určovat a vybírat noví bardologové ze svých přerovských vrstevníků - tak to holt v životě choď.

Vědět o městě a jeho historii co nejvíce je cílem publikace o přerovských bardech, aby jednoduše tito báječní muži spolu s dalšími skutečnostmi neupadli léty do věčného zapomnění.

Na docela možný případný dotaz jedince či skupiny našich přerovských občanů, kdo že nám dal vůbec právo a dnes moderně - mandát -k nějakému výběru těch přerovských bardů - společně odpovídáme, že nikdo.

Je to naše svobodné rozhodnutí, se kterým nemusí ledaskdo souhlasit a třeba tito sestaví ale úplně novou - jinou přerovskou bardiádu. I to však bude, k naší radosti, přínosem pro Přerov.

3) Dámy jistě prominou, neboť slovo nebo titul bard je rodu mužského a vůbec by již neznělo hezky bardka, či bardky.

To je prosím vysvětlení ve třech bodech pro eventuální puntičkářské čtenáře.

Cesta za přerovskými bardy, aneb jak jsem je poznával

Vážený čtenáři,

můj celoživotní přítel Jarda Vavroušek již úvodem poznamenal, že mandát pro výběr padesáti přerovských bardů nám nikdo nedal. Rád bych Ti, vážený čtenáři, popsal mé putování za kandidáty na tento titul.

Narodil jsem se a Bečvou byl pokřtěn 21. srpna 1933. Pozornému čtenáři jistě neušla historická data dne a měsíce narození, která v důsledku toho každým rokem komplikovala mé oslavy. Jako jedináček, obklopen rodičovskou péčí, jsem prožíval kouzelné dětství. Bydleli jsme na tehdejší dobu v moderním i domě na Šířavě, dnes sídle ředitelství VaK

V druhé polovině domu úřadoval Sbor dobrovolných hasičů a Záchranná služba s jedinou sanitkou. Za domem se nacházel velký dvůr a zahrada, ideální podmínky pro dětské hrátky jedenácti kluků. Fotbalovou jedenáctku jsme, bohužel dohromady nedali, ale to nám nevadilo.

Již jako tříletému dítku mi učarovala loutková scéna SOKOLA Přerov, vybudovaná v roce 1936. Stal jsem se nadšeným divákem a později principálem vlastního divadélka. Duší přerovské loutkové scény celé čtvrtstoletí byla **Růžena Široká,** principálka, režisérka a spíkr Kašpárka. Škoda, že nemůžu, s ohledem na autorský záměr knihy, paní Širokou pasovat na barda.

Vyrůstal jsem v rodině s velkým zájmem o hudbu a divadlo, což zákonitě ovlivnilo i můj vztah k těmto múzám. Loutková představení, která jsem pořádal pro děti našeho domu, byla po nástupu do školy ukončena. Rodiče rozhodli, že se budu hudebně vzdělávat a já si vybral klavír. V kostele sv. Michala na Šířavě jsem při nedělních bohoslužbách naslouchal chrámové hudbě. Tam směřovaly tradičně mé kroky v neděli dopoledne.
Odpolední program byl často vyhrazen sportu - kopané. Můj otec byl totiž funkcionářem SK Přerov a brával mě na fotbalová utkání svého klubu. Ve čtyřicátých letech minulého století působily v Přerově dva fotbalové kluby. Bohatší a větší SK PŘEROV, podporovaný **velkouzenářem Janem Oherou,** měl moderní stadion na místě stávajících kurtů tenisového klubu PRECOLOR. Dělnický klub DSK VIKTORIA PŘEROV hrával na Orelském stadionu (dnes parčík za kinem Hvězda). Oba kluby byly velkými rivaly a meziklubová utkání často skončila rvačkou nejen mezi hráči, ale i diváky. V zimních měsících se změnilo fotbalové hřiště „Viktorky" v umělé kluziště a nebylo jediné. Byl tu ještě stadion přerovského Sokola, který poskytl mládeži umělou ledovou plochu.
SK Přerov měl kvalitní mužstvo hrající divizi a jedním z vynikajících hráčů byl útočník

Jaroslav Weintritt.

Jarka, tak ho oslovovali přátelé, dostával řadu lákavých nabídek od ligových i zahraničních klubů. Byl to all-round sportovec, obětavý, poctivý a vždy slušný. Obdivoval jsem jeho fotbalové umění, které zasluhuje, abych mu věnoval těchto pár řádků.
Na fotbalovém stadione mě zaujal človíček, který v průběhu zápasu pobíhal po hřišti s fotoaparátem. Tam jsem se seznámil s legendárním přerovským **fotografem Františkem Tothem**, kamarádem mého táty. Jako fotografický objekt jsem mu posloužil poprvé při historické fotce ze svatého biřmování.

Jaroslav Weintritt – poprvé při historické fotce ze svatého biřmování

Dětská léta utíkala tak rychle, že po skončené čtyřleté školní docházky se ze mne stal roku 1943 student přerovského gymnázia. Během protektorátu byla budova gymnázia obsazena německým vojskem a studenti umístěni v bývalém pedagogiu (nyní ZŠ B. Němcové).
Ihned po osvobození se škola přestěhovala do původní budovy na ulici Komenského. Rok 1945 přinesl spolu se svobodou nové možnosti aktivit v různých spolcích a tělovýchově.
Plně jsem využil hesla „V zdravém těle zdravý duch" a zapojil se mezi žáky Sokola. Měl jsem dokonce tu čest cvičit se žáky na posledním XI. Všesokolském sletu roku 1948. Rok poté zrušili komunisté Sokol a tím i mé aktivity. Rád vzpomínám na doktora **Jana Lacinu,** starostu České obce sokolské, zaníceného sokolského a sportovního funkcionáře, ale také sympatického lékaře.
Duševní stravu mi poskytovala divadelní a filmová podstavení. Divadlo bylo možno v Přerově navštěvovat v několika sál ech. Především to byl sál Městského domu, kde zajížděla scéna Olomouckého divadla a spolek TYL tam prezentoval své inscenace. V období let 1945 - 47 zde působilo profesionální HANÁCKI- DIVADLO. V Dělnickém domě na Šířavě měl domovskou scénu spolek SVORNOST, který po roce 1953 přešel do největšího přerovského sálu Komuny na Trávníku.

Pro divadelní představení byla roku 1925 adaptovaná Sokolovna v Předmostí, kde působil aktivní dramatický odbor SOKOL Předmostí. Nesmím zapomenout na loutkové divadlo přerovského Sokola. Přerov s bohatým průmyslem a divadelní tradicí byl po roce 1945 ideální líhní podnikových ochotnických souboru. Závodní kluby dvou podniků (Severomoravské elektrárny a chemické závody PRECHEZA) vyvíjely svou činnost společné v útulném Klubu energetiky. Hrálo se také na domácí scéně v areálu podniků KAZETO a MEOPTA.
V případě filmových produkcí nabízel Přerov návštěvu čtyřbiografu. Na náměstí Svobody to byla ORANIE, později kino OKO. V Havlíčkově ulici se hrálo v OLYMPU, přestavěné v roce 1947 na chrám církve československé. Nejmodernější přerovský biograf vlastnila Tělovýchovná jednota Sokol. Vznikl adaptací staré sokolovny v Mostní ulici a dostal název BIO ALFA. Později byl název změněn na kino JAS. Nejmenší kino SPORT („Prádelka") mělo hlediště pro 110 diváků a sídlilo ve Wurmově ulici.

Byl jsem náruživým filmovým fandou a využíval maximálně možnosti shlédnout co nejvíce filmů. Týdenní kapesné, které jsem dostával, bylo malé. Vystačilo právě tak na shlédnutí dvou filmů v sobotu a v neděli.

Camilio - Nebe na zemi

Na prknech, která znamenají svět, jsem stanul poprvé v době studia na gymnáziu. Bylo to studentské divadlo, které odstartovalo moji hereckou kariéru pod režijním vedením známého přerovského **dramatika a továrníka Vladimíra Maria Strojila.**

Ve zpěvohře „Mistr Petr Pleticha" to byla čurda (malá role) v komparzu. V roce 1950 se souboru ujal prof. Jan Tesař, který nastudoval komedii A. S. Makarenka „Začínáme žít". Tato hra mi nabídla ji/ větší roli bezprizorného chlapce. O rok později se kolektiv studentů pouští do ukázkové revue ze hry V+W „Nebe na zemi", kterou úspěšně několikrát reprizuje. Režisér Stáno Vrbka mě obsadil do role Camilia a já si taky zazpíval.

Odtud už byl krok do slavného ochotnického spolku TYL. Vedoucí a režisér souboru Fred Přidal si povšimnul študáckých kandrdasů a nabídl nám spolupráci. Pro mne to bylo velké vyznamenání, protože Tyl patřil mezi nejstarší a nejúspěšnější ochotnické soubory na Moravě. Moje první role bezprizorného mladíka v Kremelském orloji nastartovala slibnou kariéru v souboru, který mi poskytl řadu krásných hereckých příležitostí a kde jsem získal bohaté divadelní zkušenosti.

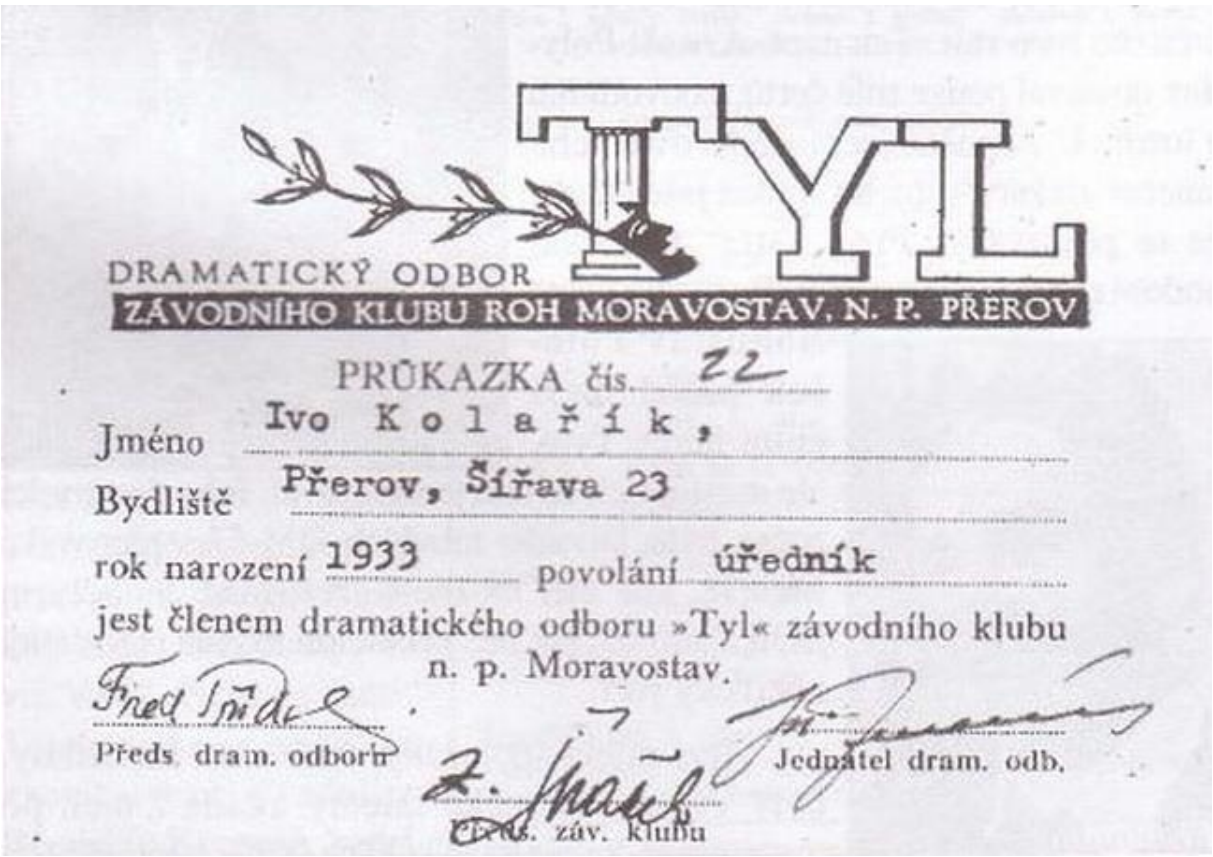
TYL

DRAMATICKÝ ODBOR
ZÁVODNÍHO KLUBU ROH MORAVOSTAV, N. P. PŘEROV

PRŮKAZKA čís. 22

Jméno Ivo Kolařík,

Bydliště Přerov, Šířava 23

rok narození 1933 povolání úředník

jest členem dramatického odboru »Tyl« závodního klubu n. p. Moravostav.

Předs. dram. odboru

Jednatel dram. odb.

Předs. záv. klubu

V řadách hereckého kolektivu přerovského Tylu se vystřídalo mnoho osobností, populárních v regionu i za jeho hranicemi. Ze staré herecké gardy tyláků to byli: Fred Přidal, umělecký vedoucí spolku Tyl, který mě angažoval a režíroval řadu inscenací, **Jan Štympl, výborný komik,** představitel přerovského Kašpárka a **profesionální maskér, Rajmund Štimpl**, zůstává v mé paměti jako výborný, charakterní herec, režisér, zpěvák, recitátor a vypravěč.

Mezi další významné tylácké koryfeje, se kterými jsem měl možnost si zahrát, to byl především František Brauner, představitel milovníků, seladonů a hrdinů bez bázně a hany. Výborný spíkr, stejně jako Rostislav Klaus, kterého režiséři vybírali zásadně do kladných rolí. Je to takový nešvar režie, že „zaškatulkuje" herce do

určitého typu role. Tak např. Arnošt Polydor dostával pouze role Čertů, podvodníků a lotrů. U Arnošta jsem obdivoval jeho taneční umění a v duchu si říkal jaká škoda, že se přerovský „Fred Aster" nedočkal období dnešních muzikálů. Režisér a herec Bohuslav Polášek patřil mezi elitní herce Tylu, ale musím říci, že tam jen hostoval. Jeho domovská scéna bylo Divadlo mladých DM-57 v přerovské Meoptě, kde měl možnost i režírovat. S obdivem jsem sledoval, jak bez problému zvládá režisérský i herecký part.

Mezi mými spolužáky, tyláckými kandrdasy, byly výrazné herecké talenty a řada z nich po maturitě studovala na vysokých školách muzického umění.

Stali se úspěšnými herci (T. Ciklová, R. Bartoník, J. Sýkora), choreografy (I. Svobodová-Pavlitová) a režiséry (L. Vymetal, S. Vrbka). Byli i takoví, kterým učarovala poezie. Mám na mysli dva velké kamarády, dnes uznávané básníky a skutečné bardy: **PhDr. Jaroslava Mazáče a doc. PhDr. Dušana Žváčka, CSc.** Velmi si vážím toho, že tito poetové jsou nejen mými spolužáky, ale i dobrými přáteli.K filmu a divadlu se přidal můj obdiv k taneční hudbě, kterou jsem začal vnímat od roku 1947, když o víkendových večerech doléhaly do mého pokojíku tóny swingových melodií z nedalekého „Dělňáku". To mi bylo čtrnáct let a se zájmem jsem naslouchal v holičském křesle vyprávění lazebníka Bohouška Kmaka o tanečním orchestru KRAB, kde on hrál na bicí.

Se šéfem kapely jsem se seznámil později, jako oktaván, pověřený úkolem zajistit účast Krabu na maturitním plesu a domluvit hudební spolupráci na programové části této akce. Jednalo se o revui V+W „Nebe na zemi". Tehdy jsem s obavou zazvonil u dveří s cedulkou **Břetislav Kramář,** kapelník a přednesl jsem svůj požadavek.

ČÁST DRUHÁ

Jan Werich-Frant. Rachlík:

Nebe na zemi

Režie St. Vrbka - Scéna V. Pavlíta, Svobodová - Choreografie D. Hüblová
Hudba J. Ježek-V. Trojan Dirigent B. Kramář Sbormistr L. Bartoš
Masky Jan Štympl Kostymy A. Štenclová

I. díl

Obraz 1. Kdybych já uměl psát básně
Camillo . . . I. Kolařík
Baletní soubor Sbor Camillo
Hudba V. Trojan

Obraz 2. Vlastně teprve prolog
Jupiter R. Bartoník Héra T. Čiklová

Obraz 3. Proměny
Danae) Býk)
Evropa) Zlatý déšť)
Leda) Héra Labuť)

Obraz 4. Vraťte se na Olymp!
Camillo
Jupiter Hudba J. Ježek

Obraz 5. Hudba J. Ježek
Finale Všichni!

Tančí rytmický a gymnastický kroužek sokolské družiny ŠS-ČSM
Zpívá pěvecký soubor ŠS-ČSM Hraje taneční orchestr KRAB

Loučíme se s vámi!
Hudba I. Kolařík Slova D. Žváček Zpívá pěvecký soubor ŠS-ČSM
Konferuje P. Balcárek

Po programu tanec - hraje KRAB

Mise byla úspěšná a já považoval za svůj velký úspěch angažmá Krabu pro naši študáckou revui. Díky této spolupráci mi byla dána možnost seznámit se s celou řadou členů kapely, se kterými jsem dále spolupracoval po návratu z vojenské prezenční služby

Prof. J. Válek

„TEMPUS FUGIT-MATURITAS APROPINQUAT", upozorňoval profesor Josef Válek, náš třídní, své studenty. Skutečně, ten čas uběhl strašně rychle a maturita byla za dveřmi. Profesor Válek, latinář, filosof a humanista prošel nacistickým koncentrákem jako řada vysokoškoláků po 17. listopadu 1939. Tato drsná zkušenost v něm jen upevnila ideály lidskosti a křesťanské lásky. Za důležitou složku formování myšlení moderního člověka považoval úctu k odkazu antiky, k antické filosofii a řecké demokracii. V tomto duchu vedl své žáky, v hodinách podle rozvrhu i v mimořádných ranních hodinách před vyučováním. Teprve

dnes dovedu patřičně ocenit osobní statečnost a odhodlané sebenasazení pedagoga, který na

počátku temných 50. let vytvořil na jedné české škole světlý ostrůvek svobody a svobodomyslnosti tím, že svým studentům přednášel mimo přísně střežené osnovy o takových„hrdelně postižitelných" disciplínách, jakými byly antická filosofie, psychologie, jakož i grafologie. Pan profesor nás úspěšně provedl Scyllou a Charybdou maturity a díky němu se také většina z naší 8. B dostala na vysoké školy.

Zanechal nesmazatelnou světlou stopu v našich duších a srdcích. Byl nejen naším třídním učitelem, ale i přítelem, druhým otcem. Rád a s obdivem vzpomínám ještě na profesora kreslení, **akademického malíře Antonína Kubáta.** Na jeho osobitý přístup k výuce studentů a k režimu, který ho po roce 1948 penzionoval. Maturitní tablo naší třídy - to bylo mistrovo dílo.

O prázdninách roku 1951 jsem dostal nabídku dvouměsíčního angažmá v orchestru přerovského **kapelníka Slávka Ostrezího**. Koncertovalo se v letní kavárně Na Motošíně v Hranicích každou neděli odpoledne a večer. Kvalita mé hry na piáno byla dobrá, věk dospělosti se blížil a nezanedbatelný byl i přínos finanční. Především to ale bylo mé první angažmá a možnost zahrát si v orchestru výborných muzikantů. Byla to také velká škola, kterou jsem brzy zúročil na vojně.

Po maturitě jsem moc toužil studovat herectví na DÁMU v Praze. Přemluven rodiči, kteří považovali herectví za nejisté zaměstnání, dal jsem se na medicínu. Po roce studium opouštím a neplánovaně nastupuji vojenskou prezenční službu. Po dobu dvou semestrů na olomoucké ÚP byl mým kolegou a přítelem ambiciózní student **prof. MUDr. Miroslav Kubiš CSc.,** který již na gymplu patřil mezi primusy.

Osud tomu chtěl, aby útrapy vojenského života se mnou sdílel jeden populární trumpetista Krabu Jarda Vavroušek. A právě on, můj přítel, hezky vzpomíná na to, kdy a jak nás dva pod zkratkou VA-KO tehdy osud spojil. V časovém sledu tomu bylo takto:

VA-KO l - orchestr Krab, studentské divadlo Gymnázia Přerov s hrou „Nebe na zemi" -1951

VA-KO 2 - orchestr Rytmus průmyslové školy v Přerove a Meopty Přerov 1952 - 54,

VA-KO 3 - nástup do vojenského vlaku r. 1954,

VA-KO 4 - společná cílová stanice Aš,

VA-KO 5 - společná výcviková četa Aš - Krásná,

VA-KO 6 - společný nástup do malé vojenské kapely v Aši,

VA-KO 7 - společné převelení na rotu Starý Hrozňatov,

VA-KO 8 - společné převelení na brigádu v Chebu,

VA-KO 9 - společné účinkování v dechovce, taneční kapele a v estrádní skupině Psohlavci v Chebu v letech 1955 - 57.

Osud nás takto spojil ke kulturní spolupráci zhruba na dobu padesáti let. Posuďte sami - je vůbec možné tolik náhod po sobě u dvou jedinců? Ano, je to možné.

Pojďme se nyní podívat na kus kulturní historie západního cípu naší republiky v období let 1954 - 57, vyplněné činností této přerovské dvojice. Když spolu k večeru 24. 11. 1954 usedli do přísně střeženého zvláštního vojenského vlaku s ostatními branci, tipovali, kterým směrem se jejich ešalon pohne - pokud na Hranice, tak to bude Slovensko a pokud na Zábřeh, tak to budou Čechy. Byly to Čechy. Míjeli stanice, včetně matičky Prahy, za asistence vojenského doprovodu, který se vyznačoval zvláštní a dosud pro naši dvojici nepoznanou uniformou - na

klopách v zeleném štítku hlava psa, zelené nárameníky a zelená brigadýrka. A stále na západ - Plzeň, Mariánské Lázně, projeli Chebem a dál to snad ani nejde - ale jde - následný rázný stop a ejhle, nejkratší jméno města v této zemi čtou hoši na nádražní ceduli -Aš. Seřazeni do jakých takých pochodových tvarů se tento útvar vyjukaných mladíků za několik málo minut ocitl v plesově nasvíceném sále s příznačným názvem „Střelnice", kde místní melody boys, najatí armádou, v obsazení 3 saxy, 2 trubky, pozoun a rytmika, s povzbuzujícím názvem „Kamarádi", hráli na uvítanou, všem ještě stále civilistům.
Potom to všechno vzalo rychlý spád. Klusem do blízkých kasáren, lékařská prohlídka, stříhání,, koupel, odevzdání civilních svršků, předání různé výstroje, přidělený kavalec a spát. Popisovat další vývoj vojenských přijímacích a výcvikových rituálů je evidentně na škaredé slovo a proto přejděme raději do oblasti vojensko-kulturního dění, které bylo hlavním zájmovým cílem naší přerovské dvojice.

Na dotaz osvětového důstojníka, kdo ze hraje na nějaký hudební nástroj, se zvedl les paží. Tak milánci, tradičně si pojedete domů pro ty vaše nástroje a běda vám neumět zahrát.
Při předvádění svého umění těmi nebohými nováčky neunikli pozornosti několika přítomných čumilů dva jedinci z Přerova. Jeden předvedl na klavír krátkou směs swingovek a druhý zabrousil s trumpetou do filmových melodií Zasněžené romance. Z několika „čumilů" se vyklubali super mazáci (populární ašské hudební hvězdy), sloužící již třetím rokem. A pro přerovské duo byla cesta do kulturního závětří chebské brigády otevřena. Po čtvrtletním výcviku jsme sestavili malý taneční orchestr, který si brzy získal sympatie chebské mládeže. Byla to hudební trefa do černého. Nikde v širokém okolí nebyla kapela podobného typu.
Neukojená Thálie přerovského Kolaříka měla ovšem ještě další záměry: „Soudruhu kapitáne (tak se v socialismu oslovovalo), když nám povolíte ještě tak čtyři kluky na mluvené slovo, postavíme estrádní skupinu a budeme na chebsku první šiřitelé kultury v tomto vlastí opuštěném kraji". Požehnání tohoto spásného nápadu vydal sám zástupce velitele brigády, major Karel Ryšavý, velký muzikantský fanda. A estrádní skupina „Psohlavci" byla na světě.
Z předcházejícího povídání přítele Jardy Vavrouška pozorný čtenář postřehl, že nám bylo souzeno absolvovat prezenční službu u strážců západních hranic socialismu. Po počátečním šoku (nevím, kdo mě chtěl tak potrestat) bylo nakonec velkým štěstím, že díky divadlu a muzice jsme byli chráněni před nebezpečným „vartováním" na hraniční čáře, že díky divadlu a muzice se pro nás stal život vojenský životem veselým.
Vojna nám oběma rychle uběhla, ale především nás umělecky spojila do dalších let. Jardovo dítko - dechová sedmička Meopťanka, to byl hit roku 1960, kdy se hoši stali vítězi ústředního kola STM (Soutěž tvořivosti mládeže). Nezůstalo však jen u dechovky a sedmi sólistů.

Koncertní forma si vyžádala obohatit hudbu mluveným slovem, tancem a zpěvem.

Vzniká estrádní soubor MEOPTANKA, který ve své kategorii vítězí v celostátní soutěži roku 1962. Následovalo deset úspěšných sezón, stovka vystoupení v ČSSR, NDR, Polsku i v České televizi.
Produkujeme celou řadu kabaretů a estrádních revuí z pera **dr. Miroslava Holeky** s hudbou **dr. Vladimíra Čecha**. Ale nebyla to jen kvalita libreta nebo hudby, které byly zárukou úspěchu.

Byly to také výkony zpěváku, muzikantů (velmi často se souborem koncertoval prof. Lubomír J mistr světa na foukací harmoniku), dále jazz-baletu, spíkrů a především t< byla nová forma komponovaného zábavného pořadu, určeného pro diváka, nezkaženého televizí.
Vzpomínám, že při hostování v Bratislavě na festivalu „Týžděň humoru a satiry" jsme doslali nabídku měsíčního angažmá v profiscéně TATRA-REVUE. V Katovicích měli pánové zájem o naše jazz-baletky a v Drážďanech hodlali angažovat náš taneční orchestr.
V divadelní práci se vracím také do Tylu, kde poznávám svou budoucí manželku Setkávám se zde s novým divadelním partnerem, **prof. Leošem Švagerou** výborným hudebníkem a sbormistrem. Byl v pořadí druhým přerovským sbormistrem, který na mne udělal velký dojem. Tím prvním byl **šéfdirigent Přerubu Jožka Gardavský**. Velmi jsem si vážil toho, ze s oběma umělci jsem měl možnost spolupracovat.
Po návratu z vojny se neplánovaně žením a finanční problémy řeším hostováním v salonním **orchestru Ladislava Tšpona a Vladimíra Škody**. Hudební produkce předváděl orchestr v

Hotelu Přerov každou sobotu a neděli večer Výborný houslista a kapelník pan Tšpon hrál v koncertní části večera repertoár světové hudební produkce. A právě tato první koncertní část mu dělala velké hráčské problémy. Situaci zachraňoval vedoucí orchestru Škoda silnější hrou na harmoniku.
V šedesátých letech jsem rok hostoval v tanečním orchestru ALFA, složeném z mladých hráčů. Jednou kapelník **Bob Stužka** přivedl na zkoušku nového zpěváka, který zpíval nezvykle vysoko na dobu barytonistů typu R Kortéze Jenže přicházela éra Beatles a ta dala příležitost tenoru **Pavla Nováka který v Alfě** nastartoval cestu za skutečnou hudbou. Já mu úspěch přál a pěveckou kariéru prorokoval, jen Pavlovi záviděl krásnou černovlasku jeho pozdější manželku Olinku.
Když už tak jsme v té hudebnické branži, zbývá se zmínit ještě o jednom skvělém přerovském houslistovi a **kapelníkovi, Rudolfu Haasovi**. S tímto panem hudebníkem" jsem přišel do styku obchodně, jako pracovník odbytu podniku Meopta Přerov. Pan Haas měl totiž prodejnu foto-kino, která se stala tzv. patronátní prodejnou výrobků Meopty. Umělecké fotografie pana Haase byly stejně vynikající jako jeho hra na housle.
V roce 1970 končí deset úspěšných let Meopťanky. Část členů přechází do Klubu dopravy a spojů (Klub železničářů) a vzniká legendární DOSTAVNÍK. **První manažer souboru Josef Kebza** navrhl profesionalizaci Dostavníku a napsal pro nás scénář revuí „S Dostavníkem kolem světa". Profesionalizační záměr jaksi nevyšel a manažer náš soubor opouští.

Inscenace Dostavníku neměly v prvním desetiletí existence souboru na divadelních přehlídkách očekávaný úspěch. Při debatě s porotou na jedné soutěžní akci nám bylo doporučeno získat profesionální spolupráci a obrátit se na zkušenou autorskou dvojici **Dostál-Pogoda v Olomouci.** Psal se rok 1980 a první z nich měl díky klatbě olomouckých stranických ideologů zákaz umělecké činnosti na celém okrese. Paradoxně našli oba uplatnění v Přerově a plně je využili a zúročili. Byl to riskantní podnik a bylo by jistě zábavné popsat odyseu devítileté spolupráce Pavla Dostála s Dostavníkem. Faktem je, že dokázal soubor pře svědčit o nutnosti zkoušet s profesionálním nasazením, což se vyplatilo. Osmdesátá léta odstartovala zlatou éru činnosti a úspěchů Dostavníku a to díky režijní a **autorské spolupráci Pavla Dostála.** On sám, bohužel, nedocenil, nebo spíše si neuvědomil, možnosti seberealizace v Dostavníku po desetileté nucené umělecké pauze. Budiž mu připsáno k dobru, že po dobu pobytu ve velké politice zůstal s Dostavníkem ve spojení. Mimochodem, důkazem je jeho zdravice souboru k 30. výročí založení - dopis ministra.

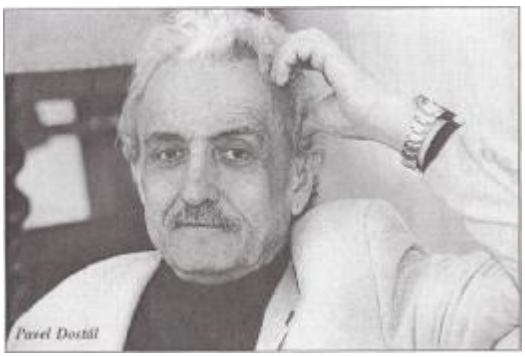

Dramaturgie Dostavníku mě přivedla k Josefu Kainarovi, bohémovi, básníkovi a dramatikovi. Šlo o pokus zhudebnit jeho činohru „Nebožtík Nasredin" a pohádku „Zlatovláska". Zhudebnění Nasredina bylo úspěšné a inscenace získala řadu ocenění na divadelních přehlídkách amatérského divadla. Divadlo Dostavník Přerov, které letos odstartovalo 36. divadelní sezónu, reprezentuje soubor, ve kterém hráli, zpívali a tancovali študáci, hudebníci a lidičky nejrůznějších profesí. Všem těm šíleným nadšencům divadelní Thálie budou patřit moje vzpomínky v knize, která bude vydána při příležitosti 40. výročí založení

Divadla Dostavník Přerov.

Pavel Dostál
Ministr kultury České republiky

V Praze dne 8. listopadu 2000

Vážení a milí kolegové,
vládnutí mi nedovolí, abych s Vámi poseděl a zavzpomínal, kterak to bylo krásné, když jsme bylí krásni. Což už je dávno. Roky, nemoce, epidemie a jídlo udělaly od té doby své. Musíte se s tím smířit. Tak jako já jsem se musel smířit s tím, že jsem dopadl jak jsem dopadl.

Jinak Vás ujišťuji, že Vás mám všechny pořád svým způsobem rád, a to včetně Hany Chromčíkové. Přeji Vám zdraví, dobré tituly, pevnou režisérskou ruku či ručku a mnoho lásky nebeské.

Kdybyste na mě vzpomněli v dobrém, budu, volové, rád.

Miluj u Vás

Váš

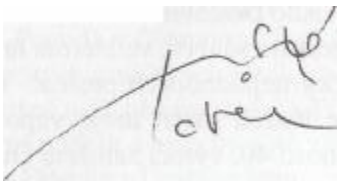

Vážený pan
Ivo Kolařík
šéf divadla DOSTA VNÍK
tř. 17. listopadu l
75000 Přerov

Abych Vám mohl přiblížit setkání s dvěma dalšími bardy, musím se vrátit zpět do jinošských let. Po dobu druhé světové války jsem na dovolenou s rodiči jezdil do Zábešní Lhoty. Cestou mezi Vinarami a Lhotou jsem obdivoval velké rodinné sídlo **prof. Julia Petřivalského**, vynikajícího chirurga, se kterým jsem se setkal pouze prostřednictvím jeho autobiografických vzpomínek. Zato poeticky laděného malíře a grafika Pavla Kotase znám od dětství.
Pana PhDr. Františka Hýbla, ředitele přerovského muzea J. A. Komenského, obdivuji pro jeho osobní šarm, kterým přesvědčivě působí na své partnery ze státní správy při jednáních o smysluplnosti vynakládaných prostředků, takže lze každoročně pouhým pohledem zaznamenat, jak se zámek proměňuje do své bývalé krásy.

Z periodických akcí nelze opomenout podnik světového dosahu, jímž je každoroční soutěž uměleckých kovářů HEFAISTON. V jeho osobě získalo Muzeum Komenského nejen zasvěceného znalce dějin českého školství, ale také skvělého organizátora . a kurátora sbírkových fondů.
Muže, pobíhajícího po Přerově v tričku a kraťasech za každého ročního období, jsem zpočátku považoval tak trochu za blázna. To jsem ovšem netušil, že tenhle otužilec trénuje i na souši, aby si splnil svůj sen přeplavat kanál La Manche. **František Venclovský** díky nesmírně pevné vůli a intenzivní sportovní aktivitě to v roce 1970 dokázal. Vždycky, když jdu kolem Sokolovny a můj zrak padne na Františkovu pamětní desku, připomenu si jeho legendární výrok a velké plavecké umění.
Zůstaňme ještě chvíli u sportu. I moje maličkost měla snahu sportovat. V klukovských letech to byl fotbal, ale když jsem nastoupil za žáky SK Přerov, přišel otcův zákaz. Za mých studentských let byl v módě basketbal a tenis. Šel jsem s dobou a ve škole hrál basket a mimo školu tenis na kurtech bývalého SK Přerov. Tenisu jsem zůstal věrný stejně jako tenisovému klubu Precolor. Jeho prezidentem je od roku 1997 **Petr Huťka**, uznávaný trenér a hráč, v současné době však více podnikatel a ředitel firmy Sport Management. Na panu prezidentovi si cením jeho snahy věnovat se práci s mládeží a vychovávat nové tenisové talenty.
Mým posledním bardem zůstává **MUDr. Václav Skalák**, velká přerovská osobnost, s kterou jsem neměl možnost se seznámit osobně. Jeho statečný boj proti fašismu během druhého odboje v letech 1941 - 42 jsem znal jen z vyprávění. Hluboce se skláním nad jeho celoživotním postojem.
Mé vyprávění, vážený čtenáři, je u konce. Snažil jsem se Ti přiblížit ty přerovské osobnosti - bardy, na které vzpomínám s obdivem a uznáním. Děkuji za Tvoje porozumění a ochotu dočíst poslední řádky mých nostalgických vzpomínek na rodné město, které miluji pro osobitý půvab, pro kouzlo sadu Michalova a pro životodárnou řeku Bečvu.
Ivo Kolařík

První v Přerově - „Hrátky"

. Uvedený titulek bude hovořit o situaci, kdy na scénu přichází fenomén televize.
Tak se i stalo, že jednou se středobodem pro TV stalo město Přerov a jeho dva kulturní protagonisté z přerovské Meopty - vedoucí to dvojka tenkrát již významného estrádního souboru Meopťanka.
Psal se rok 1965 a do vyhlášené divácké soutěže ostravské TV s názvem **Hrátky pro dospělé** přihlásil Závodní klub Meopty dva svoje členy, o kterých předpokládal, že by ve vyhlášených disciplínách mohli uspět. Do teto doby žádný přerovák z estrádní či kabaretní amatérské scény nestál před TV kamerami.
Na následné pozvání do ostravského studia k neveřejnému zkušebnímu kolu vyrazili hošánci **Vavroušek a Kolařík.**
To jsme právě my VA-KO.
V ostravském kulturáku vévodili ve zkušební komisi pánové - tenkrát soudruzi **Josef Kobr** a **Zdeněk Havlíček** (režisér TV) a k tomu ještě pár dalších osůbek patrně již nevalné důležitosti - tvářících se ale valně důležitě.

Tři disciplíny: ukázku z nějaké divadelní hry, estrádní výstup a lidovou píseň...
Dvě první disciplíny, to nebyl žádný problém, jen ta lidová píseň, kterou musel předvést pouze jeden z dvojice, aby byly dodrženy podmínky soutěže, se jevila jako předem průserová, čili havarijní. Nakonec všechno dobře dopadlo a nás neminulo pozvání na soutěžní večer, při účasti šesti soutěžících jednotlivců či dvojic z různých závodních klubů severní Moravy v domě kultury Ostrava v přímém TV přenosu celostátního vysílání ostravského studia.
Já sakra, pěkně jsme zalapali po vzduchu. Žádný záznam a spásné to slovo dnešních tvůrců zábavy vůbec - stop, jedeme to znovu - ne, ne, nic takového. Jen pouhé pusté konstatování režiséra: „Tak, soudružky a soudruzi -jak někdo někde zakopne, zapomene text, při zpěvu ulítne do jiné stupnice, nebo cokoliv jiného zkoní, tak je to všechno v pr... a to na nás bude čumět 3 a půl milionu lidí."
Samému režisérovi se i při jeho profesionalitě, dělalo z této vlastně poslední instruktáže evidentní nevolno a to bylo teprve dopoledne.
Co bylo ale dobrý, byla skutečnost, že si účinkující mohli vzít s sebou tzv. klaku z domu nebo souboru, zkrátka svoje příznivce. A hned jsme měli i zdatné milé rádce: „Hoši, dejte si dva rumy a je po trémě". Jo, však to dobře známe, to jsou ty hraběcí rady - goralka je pěkná s vina - člověk je přesvědčen, jak nezáří a zatím je světu pro smích.
No, pojďme dále - v zákulisí na hospodským stole byl napojený takový nevzhledný televizor- prý jakýsi monitor, k tomu jeden chlapík s obrovskou knihou a titulem řnspicient, k tomu tři kameramani na jevišti a v sále s těmi tahači kamer, káblů a ještě i s těmi, co měli ty různé počmárané obrovské brožury v salátovém vydání, a kteří hučeli do těch kameramanů asi spásná řešení, kdyby mělo dojít snad k věcem mimo možného nezvládnutelného chaosu. K tomu všemu režisér a šéf kamer nikde - prý sedí hezky mimo v jakémsi přenosovém voze, který byl bůhví kde.
Patrně jsme se jim ale moc nepozdávali, když na nás poslali skoro nemluvnou soudružku, požadující po nás nastavení našich ksichtů.
Popatlala nás mastičkou, poprášila prášky, z malířské palety přenesla na naše tenkrát mladistvé tváře snad i polární zář a prý hotovo. A od tedka žádné sahání na hubu, nebo co že to vlastně máme, a zmizela.
A my všichni jsme měli právě ty huby stažené jak citron, no byl to vlastně namalovaný, ale úplně nový ksicht na vlastním obličeji.
Následně to již šlo ráz na ráz. Na jeviště do dekorace zasedla porota v docela exkluzivním obsazení - posuďte sami: paní Jarmila Šuláková, zpěvačka lidových valašských písní, paní Asmanová, ostravská herečka, pan Holub, ostravský činoherní herec, potom šéf olomouckého Radion kabaretu, nějaký odborník přes folklór - obě jména historie neúprosně odvála - no a nakonec tenkrát superhvězda divadelního, televizního a hlavně filmového nebe noblesní paní **Eva Poláková z Bratislavy.**
K tomu se rozsadil Sochorův ostravský swingový a jazzový orchestr spolu s cimbálovkou Technik pod vedením Jana Rokyty. Bylo jich plné jeviště a jen na jeho okraji malinký plácek pro tu kraj skou soutěžní bandu zdrchaných divadelních a estrádních amatérů.
Ba panečku, jak se přiblížila hodina „H", byl ostravský kulturák nabitý publikem a již to šlo ráz na ráz.
Na tom monitoru se objevila pražská hlasatelka a vecla: „Přepojujeme do domu kultury v Ostravě...", kapela začala swingové antré, a byli jsme v tom všichni až po uši. Josef Kobr vyběhl na plac za bouřlivého potlesku, představil všechny ctěnému publiku a již to začalo.
Pro historii je ledy třeba zaznamenat, že 20.3.1965 v ostravském domu kultury v přímém televizním pořadu „Hrátky pro dospělé" vystoupili vůbec první v divadelně-estrádně-pěveckém vystoupení za město Přerov, dva jeho občané Vavroušek Jaroslav a Kolařík Ivo.
A jak to dopadlo?
Pro potěchu Přerováků a historii města vůbec - dobře.

Vavřínový věnec za první místo a k tomu 3 a půl milionové publikum tenkrát jediného televizního programu, takže měli jedinou volbu, to je čumendu ausgerechnet na nás.
Dobrý, co? Co bylo dál?
O několik měsíců později se ozvala ČT - její pražské centrum s tím, že se uskuteční finále vítězů krajských soutěží v letním amfiteátru v Haškově Lipnici.
Celou koncepci tohoto tzv. finále si vytvořila pražská tvůrčí skupina a ta vlastně stanovila program, co který soutěžící či družstvo bude předvádět, a tak to úplně ztratilo charakter soutěže.
Všechno bylo zaměřeno na Švejka - pro nás Přerováky to byla nevalná scénka z knížky J. Haška pro tři aktéry. Tak jsme si přibrali známého **divadelníka Pepíka Louna.**
Celková soutěž ale vůbec nebyla zajímavá, to nám bylo úplně jasné. * Byla to jen záminka pro celovečerní pořad, kdy se tak vytvořila příležitost a hlavně prostor pro uvedení pražských umělců, majících tenkrát patrně málo televizních příležitostí.
A nám to bylo v téhle situaci ale úplně putna, neboť náš zájem přitahovala hlavně možnost poznat tu pražskou uměleckou smetánku přímo na pláce a i v soukromí, neboť i ubytování bylo společné.
To nám tedy vyšlo stoprocentně, neboť takto se nám podařilo zcela nečekaně prožít ten televizní kolotoč v lůně uměleckých profíků, na vlastní kůži.
Z Prahy vyjel konvoj aut s technikou včetně dvou autobusů s účinkujícími. To byla panečku společnost - doslova výkvět pražských umělců, kteří tvořili hlavní, jak se říká „gró" celého zábavného pořadu.
Pořad komponoval a též posléze uváděl velmi erudovaný Dr. Jan Pixa a vskutku si vybral těžké kalibry hereckých a pěveckých osobností tehdejší doby.
Stojí za to je jednoduše uvést pro historii.
Výčet jmen zahájíme paní Hermanovou a následují p. Zázvorková, sestry Pospíšilovy, páni Lipský, Homola, Bek, Ději ml., Sovák, Štercl, Lír, Hála, Chladil, Živný, orch. Karla Duby a mezi nimi ještě ne tak zcela známý Vladimír Menšík.
Výše uvedené hvězdy udržovaly patřičný odstup od nás pustých amatérů. Ano již tenkrát někteří umělci dávali okázale najevo, že jsou „in", i když se to v té době nedovedlo takto světově pojmenovat.
Přes všechno to „in" jsme byli společně ubytováni v krásné budově stavebního a kamenického učiliště v Lipnici a to po dobu kdy se celý zábavný pořad zkoušel a následně živě vysílal.
Vzhledem k tomu, že se nedalo kam jít ve večerním volnu, celá ta pestrá společnost se sešla na večeři v jídelně internátu.
Celé osazenstvo se přirozeně různě kastovnicky separovalo a my tři kluci z Přerova jsme seděli hezky nenápadně v rožku místnosti a se zájmem pozorovali ten umělecký cvrkot.
Během večeře se otevřely dvéře a ejhle, v nich se objevil Vladimír Menšík. Krátce se rozhlédl po sále a rázně zamířil k našemu stolu. „... Kluci, máte tady ten flek volný?...", no jasný, a již seděl mezi námi s elegantním se představením „Já su Láďa Menšík". Večeři slupl jak malinu a naše neustálé rozpaky vymetl z kouta výzvou: „Tak co si hoši dáme?" a bravurně na úvod vylovil z kapsy láhvinku tuzemského rumíka. O jejím obsahu nikdo z nás neměl ale vůbec nejmenší pochybnost. Nalil do též z kapsy vyloveného kalíšku - však to všichni dobře známe - a hezky z jedné odlivky dokola.
A k tomu: „Kluci, to máte tak. Když moje babička, dobrá to duše ...", a již byl spuštěn vodopád, ba co dím, byl to slovní kulomet, kterým, mezitím již nový káma Láďa, na nás útočil.
Ovládnout naše bránice bylo nad naše sily a přes velký respekt a úctu k přítomným uměleckým celebritám, jsme se museli bez kontroly smát všemu, co na nás neodolatelně svým temperamentem slovně cílil.
Náhlé probuzení a oživení našeho rohového stolečku, pochopitelně a zcela zjevně neušlo

pozornosti okolí a následně se stávající halasné stoly ztišovaly a ztišovaly, zatím co hlas Ládův nabýval na intenzitě, až zcela ovládl celý sál.
Jde dokonce o unikát, neboť tři Přerováci a zbytek umělců jsme byli jednoznačně premiéroví posluchači příběhů Vladimíra Menšíka, kterými v budoucnu oblažoval a bavil celý národ.
Končil příběhem o ulici, kam se v Praze nastěhoval, kdy při první dobře míněné sousedské seznamovací procházce, ho postihlo tolik protivenství z nešťastných náhod ze strany starousedlíků, že mu v dané situaci nezbylo nic jiného, než se osvobodit od zcela nepřátelského prostředí zvoláním na celé kolo: „Celá tahle ulice mě může políbit pr...!"
Stejně je ale zajímavé, a je to záhada, že příběh ... o ulici ... Vladimír Menšík nikdy dále veřejně neuváděl, a přitom to byl určitě jeho vrcholný „majstr styk".
Na večer ve společnosti Vladimíra Menšíka - skromného, vitálního člověka, vskutku národního umělce, s úctou vzpomínáme.

Jaroslav Vavroušek

V jedné části textu o našem účinkování v Československé TV v roce 1965, je zmíněn pan František Živný (dramaturg, hráč na baskytaru, hudební režisér, skladatel a aranžér) včetně orchestru Karla Duby, jehož byl v šedesátých letech členem. To, že se k jeho osobě vracíme v samostatné stati, má mimořádný důvod, protože se jedná o unikátní svědectví zkázy kapely Karla Duby. Kapely, která patřila do svého zániku k předním tělesům populární hudby v naší zemi. Tato tragická událost, kterou emotivně popisuje přímý účastník pan František Živný, nebyla dosud nikde publikována.
Myslíme si, že při toulkách historií našeho města, nebude toto malé odbočení velkým prohřeškem, neboť popisuje událost na pozadí historie, která se dotýkala celého našeho národa, a že bude přijata čtenáři s porozuměním k tragédii, která se stala před 37 lety. Text byl poskytnutý dvojici VaKo panem Fr. Živným, při získávám informací pro své publicistické záměry i mimo přerovský region.
Autentický záznam pana Františka Živného:
Vážení pánové,
jako zakládající člen skupiny Karla Duby v roce 1964, jsem jezdil po celé republice a v Přerově jsme byli určitě.
To jsem jezdil pod Pragokoncertem a zároveň byl zaměstnán v TV. Doprovázeli jsme Josefa Zimu, který tehdy zpíval šansony a pop, sóla zpívala zpěvačka z Moravy - Dana Hobzová, zpěvák Václav Vaněk a dívčí kvartet Inkognito. Tak jsme s malými obměnami sjížděli celou republiku a půl Evropy.
Až jednou: bylo to 19. srpna 1968, kdy jsme čekali na letadlo, kterým jsme měli letět do Moskvy a tam zas do Irkutska na dálný východ. Už těch letadel odletělo jistě dvanáct, ale do žádného nás nechtěli. Brali jen sovětské turisty. Bylo nám to divné, ale důvod nikdo neznal, ani netušil. Odletěli jsme tedy až večer a v Moskvě na nás žádné letadlo nenavazovalo.
Když jsme konečně dorazili do Irkutska, totéž se opakovalo i tam. Letadlo do Ulánbátaru poletí až v 11 hod. dopoledne. Co dělat, zase jsme pospávali po čekárnách, rozlámaní a hladoví. Nakonec jsme se do té strašné země dostali až večer, strašným autobusem z letiště do města, něco jsme pojedli a honem spát.
Ráno na snídani nám dali nějaké mongolské peníze a ohlásili program. Nyní pojedeme nahoru nad město, kde je památník sovětským osvoboditelům a pak zpátky do hotelu, kde bude připraven slavnostní oběd, za účasti vlády.
Tak jsme jeli - zase tím strašným autobusem sovětské výroby. Projeli jsme město, kde se střídaly skupinky čtyřpatrových paneláků s fleky jurt, tedy stanů, s komínem uprostřed. Bylo nám vysvětleno, že na tento způsob bydlení jsou Mongoli zvyklí, a že jim to takhle vyhovuje.
Pak jsme přejeli most přes místní říčku, jejíž jméno jsem už zapomněl. Dali jsme se doleva podle říčky a do mírného stoupání. Všichni jsme už od minulého dne věděli, že ten šofér je

idiot a to nás vezl z letiště do města po samé rovině. On totiž řadil kvalty naprosto nepochopitelně a ne za sebou, prostě jak ho to napadlo, tak i brzdil motorem. A teď najednou stoupání a voň tam měl zrovna trojku. Bylo slyšet, jak postarší motor, který měl jistě již něco za sebou, běduje a sténá. To jsme byli asi ve druhé třetině té mohyly, když to v motoru škytlo a autobus se zastavil. Ale jenom na chvilku, než začal samovolně couvat. Protože pan šofér už tam žádnou rychlost nedal a veškeré brzdy, jak se později zjistilo nefungovaly.
Naše rychlost dolů ošklivě rostla a zároveň s rychlostí se přibližovala levá krajnice vozovky, lemovaná nabílenými špalíčky, které jsme lehce levým zadním kolem zpřelámali.
Na nic jsem nečekal, šel k zemi a hlavou zalehl mezi dvě volná přední sedadla. Dodnes vidím obrázek těch čtyř nohou s 8mm matkami, jak jsem je objímal.
Následovala obrovská rána, jak jsme se ve vzduchu otočili a vzápětí padli na střechu. V tom okamžiku jsme byli beze skel a dále jsme se (podle svědků) pětkrát otočili po té šikmé louce až nakonec skončili v řece na kolech vpůlmetrové hloubce. Když jsem se pokusil postavit, bolelo mě celé tělo a levá noha.
V autobuse byl mongolský tlumočník, Jindra Vostrá z kvarteta, šofér a já. Naše velké štěstí bylo, že jsme nejeli na koncert. To by nás na té stráni bedny, čtyři zesilovače a bedny s nástroji umlátily.
Nyní bylo třeba se rychle dostat ven a pomoci těm, kteří buď vyskákali, nebo prostě vypadli z autobusu. Vyrazit dveře nebyl žádný problém, potom krok do neznámé vody. Odhadl jsem to správně, něco přes půl metru a asi šest kroků ke břehu.
Otevřel se nám strašný obraz. Asi pět metrů od břehu polehávali, nebo posedávali ostatní kamarádi. Nejnížeji ležel bubeník Josef Poslední, který již nedýchal. Pravděpodobně vypadl z autobusu vpravo ve směru pohybu a autobus se přes něj převalil, čímž mu zlámal vaz. Dalším mrtvým byl saxofonista Jaroslav Štrudl, který také se mnou zpíval sbory. Ten měl chudák uprostřed čela díru do hlavy, z níž trčelo kus skla z okna.
Karel Duba spolu s Danou Hobzovou, která měla v Praze tříměsíční mimino) měli rány na hlavě a obnažený mozek, ostatní různá vnitřní zranění, zlomeniny a další zranění, kdy **Mařenka Pokšteflová** neviděla.
V této strašné situaci nám výrazně pomohli ruští vojáci, kteří nedaleko stavěli nový most a měli tam tři prázdná auta od písku. Naložili j smě s jejich pomocí všechny na auta a odvezli do nemocnice.
Já jsem zatím proběhl trasu autobusu a posbíral kabelky, svetry, saka, čepice a poprosil šoféra osobního auta od té stavební firmy, aby mne s tím odvezl na Čs. velvyslanectví, kde se musí nalezené věci zaprotokolovat a uzavřít do sejfu, protože v nich byly i peníze a pasy, které jsme ten den ráno vyfasovali.
A teď, když j sem se na chodbě setkal s tajemníkem velvyslanectví, kterého jsem znal z minulého dne, neboť nás vítal na letišti, vznikl takovýto dialog.
On mě vítal na chodbě dotazem, jestli jsme se vrátili, že je na oběd trochu brzo. A já umazaný od krve, rozervané kožené sako mu povídám: „Bože, vy to nevíte?", a on odpověděl: „Jo, víme. Ráno to hlásila naše vysílačka do celého světa, na všechna velvyslanectví, že jsou v Praze ruský tanky." A teď se zase podlomila kolena mě. Rychle našli nějakou paní, která mě uvařila českého turka a vyčistila oblek. Zatímco já jsem se umyl a dal trochu do pořádku, přiběhlo celé velvyslanectví a já jsem jim to všechno musel vyprávět. Na to se všichni sebrali a všemi dostupnými prostředky jeli do nemocnice.
Já jsem zatím seděl v kanceláři a oni do mě lili kafe za kafem a mezi tím koňak... Pak se někdo zeptal: „A vám se nic nestalo?", tak jsem ji řekl, že mě pálí noha od kolena dolů. Vysvětlili mi, že zrovna jejich lékař je na dovolené v Praze, ale že vedle v domě jsou Jugoslávci, a tam že doktor je. Během dvou minut byli zpět i s ním. On mě prohlédl a zjistil, že je třeba rentgen. Hned jsme tam odjeli a v nemocnici jsem již zůstal.
Odvezli mě na pokoj, kde ležel ministr kultury s manželkou a dvěma malými dětmi. Tam je

takový zvyk, že s ministrem leží celá rodina až do úplného uzdravení.
Teprve druhý den jsem se dozvěděl, zeje celkem šest mrtvých a ti, jejichž zranění není tak velké, přijdou druhý den do této nemocnice.
A tak jsme byli zase skoro všichni pohromadě.
Do vlasti jsme se dostali až koncem září. Atak jsem, vážení pánové, skončil s hraním. Dnes již jen aranžuji pro řadu kapelníků.

Srdečně Vás zdraví František Živný

Přerov se bavil a tančil

Pojďme se jen tak lehce projít Přerovem, jeho kamennými sálovými stánky, které sloužily k zábavám a pobavení mnoha přerovských generací, včetně generací celého regionu města Přerova. Orchestry hrály, Přerov se bavil, plnil sály a tančil napříč dvacátým stoletím.
Strategické taneční sály v éře tzv. odpoledních čajů a sobotních velkých tradičních plesů, karnevalů a šibřinek po Novoročním období, kdy to již vlastně začínalo takovým rozjezdem zábav Mikulášských, Štěpánských a nakonec Silvestrovskou tečkou za uplynulým rokem.
To vše zajišťovala přerovská - velkou tradicí proslulá zařízení, prozíravě vybudovaná našimi předobrými předky.
První, na cestě z nádraží, se nabídl útulný sál přerovského pivovaru, s malým podsklepeným jevištěm a pro letní sezónu k posezení s tanečním betonem, včetně hudebního altánku - pověstnou to Pivovarskou zahradou.
O pár set metrů dál, byl další známý a sympatický sál - Dělnický dům -zvaný Dělňák, též s letní taneční zahradou plnou nádherných a statných stromů. Stromy dodnes připomínají místo již dávno zbouraného Dělňáku, kde nyní vévodí komplex prodejen s Emosem v čele.
A ani ne snad o sto metrů dále na sever - stále stojící, ale po povodni v roce 1997 již zcela mimo provoz, je významná budova zvaná Komuna, v určitém období též nazývaná „Klub dopravy a spojů".
Byl to svou plochou jeden z největších přerovských sálů a pamětník velkých plesových událostí - výtečných divadelních představení, kabaretů, estrád - a byl zde i zahajovací koncert Prvního ročníku Československého jazzového festivalu s pověstnou zkratkou, či posléze i jakousi mezinárodní značkou Čajf, a to v roce 1966.
Jenže tak už to bývá, všechno „to vodnés čas", jak praví přiléhavě jeden písňový text.
Takže naše postižená Komuna stále ještě čeká a čeká na své možné vzkříšení v podobě movitého spasitele - dnes moderně sponzora či investora a kdoví, možná se zde a právě zde zrodí a uskuteční sen - sen o stálé divadelní přerovské scéně.
Přitom se dokonce vkrádá kacířská myšlenka, že by to snad ještě mohli stihnout i ti dva přerovští VA-KO, třeba již jen jako livrejovaní divadelní uvaděči se stříbrným vlasem, kdo ví, kdo ví...
V centru města vévodí slavný Městský dům - též v podvědomí všech generací uchovaný a uložený jako Měšťák. Co jen ho poznalo za století občanů a nejen občanů Přerova. Co zde bylo plesů, tanečních zábav, tanečních kolon, čajů, koncertů významných hudebních těles, sólistů světových jmen, divadelních představení, význačných schůzí, konferencí - v pravdě tudy kráčely dějiny a dějiny nejen města.
Kolik seznámení mezi mladými lidmi a kolik jich spojilo svoje životní osudy. Ničím se to již zpětně nedá změřit a potvrdit - to jen jako lehký povzdech zůstane v těch, kterým se vybaví vzpomínka na přerovský Měšťák.
Stranou nezůstává ani největší sál Přerova známá Sokolovna. Tento sportovní areál se dvakrát či třikrát do roka stával místem zábavy Přerovanů při pověstných a nezapomenutelných sokolských Šibřinkách. Jejich fantastická, doslova filmově ateliérová výzdoba všech prostor sokolovny, spolu s fantazií dvoutisícového davu nádherných masek, vyrážela dech všem účastníkům.

Když k tomu na velkém sále hrály velké orchestry -jeden swingový big band- smyčcový či dechový orchestr. V suterénu (alias v pekle) barová intimní hudba a v odlehlé kavárně patřičné hudební uskupení, a v tom všem se sem tam pohybovalo kolem tří tisíc nadšených šibřinkářů. To vše se opakovalo na dozvucích Šibřinek a následně tuto velkolepost uzavíral karneval Meopty.
Pro letní období, mezi Sokolovnou a cvičebním stadionem, zřídili podnikaví sokolové populární letní betonový parket s hudebním pódiem, zahradní stolky a dřevěné občerstvovací boudky k tomu. V zimě se stadion stal kluzištěm s přírodním ledem. Kromě bruslení veřejnosti se zde hrál i hokej s mantinely, tenkrát vysokými pouhých padesát či šedesát centimetrů. To byly situace - než by měl nastat střet hráčů v tomto prostoru, tak to hráči raději vypochodovali do nameteného sněhu za mantinel.
Pro milovníky intimnějšího tanečního prostředí Přerov nabízel několik kaváren a vináren. Všude hrály živé kapely, či skupiny a to v docela pestrém obsazení až do počtu šesti muzikantů.
A hned naproti nádraží byla vábná nabídka dvou vináren **v Hotelu Přerov,** který splňoval dokonce služby restauračně - vinárensko - kavární pro velký počet hostů i s prostorným parketem. O hudební produkci se staral a noblesně se předváděl salonní orchestr Ladislava Tšpona (soboty a neděle).
Excelentní kapelník a houslista pan Ladislav Tšpon předváděl se svým orchestrem v koncertní části repertoár, vedený napříč světovou hudební literaturou a je dodnes pro pamětníky nezapomenutelný. **Sousední hotel Grand disponoval elegantní vinárnou,** mající - dá se říci „evropský šmrnc". Pro hudbu půlkruhové zvýšené pódium zapuštěné do stěny, s oponou přímo před prostorným parketem. Celý prostor osvětloval systém, který se dal dle potřeby měnit - chytře vymyšleno.
Atraktivnost vinárny i jeho barové částí zvyšovala skutečnost, že po šest provozních večerů či nocí, se střídaly tři kapely. Tři kapely a každá úplně jiná, co do repertoáru i co do obsazení.
V šedesátých a sedmdesátých letech dominovala v Grandovém tanečním stánku kapela „Star " sestavená z exkluzivních muzikantů, jejichž mateřskou domovinou byla samotná Moravská filharmonie a Posádková hudba Olomouc.
Takže to byla klasika sametových a kulatých tónů, spojená s bravurní technikou v ovládání nástrojů, se zbytkem protřelých přerovských praktiků, v čele s R. Šiškou.
Redukovaný „Mistra!" byla kapela ukázkového swingu zaručená již samotným swingovým bubenickým žonglerem z bývalého Edwinova orchestru a orchestru Krab, s přezdívkou Karot Zbytek kapely byli všechno bývalí Krabáci, takže to všem milovníkům swingu pěkně střihali, k potěše jejich i k potěše své.
Třetí kapela byl tzv. „malý Krab B. Kramáře" - to byla klasika kavárenského pojetí hudební produkce, jemný klarinet, trubka s dusítkem, bicí s metličkami a vroucím hlasem zpěváka.
Dál do centra města se většinou mládež houfovala v nové kavárně „Bečva" na nábřeží stejnojmenné řeky. Dlouhá léta tam produkovala novou hudební vlnu kytarových skupin formace „**Noblemen V. Kozánka"** a posléze též **orchestr „Junior, J. Mézla".** „Avion" no to byl pojem. Tam se scházela, řečeno dnes již bez cenzurní terminologie, skrytá přerovská smetánka ze všech možných oblastí tehdejší doby a nikdo nikomu nevadil, snad i díky orchestru, který se vskutku stal přerovským hudebním symbolem. Tam se mimo exkluzivního interiéru a dokonalého personálu, chodilo hlavně na kapelu nezapomenutelného **Jardy Kohouta -** virtuózního hráče na knoflíkovou chromatiku, aranžéra a hudebního skladatele. Jo, panečku, to byla mužička, housle, klarinet, bicí, basa, chromatika, člověk zvuk kapely jednoduše dovedl rozpoznat, aniž je vůbec viděl, včetně zpěvu sladkého Freda. K hudebnímu inventáři přerovských nočních podniků se neodmyslitelně řadila **„Vinárna pod zámkem"** se sídlem v nejvyšším patře města Přerova, na Horního náměstí, důvěrně nazývaná „Taverna". To byla jediná doména profesionálních hudebníků a jejich kapel. **Jaroslav Vavroušek**

Milan BARTL (1933 - 2000)

Stoprocentní muzikant - velký talent. Dominoval v Přerově jako vynikající trumpetista a zpěvák. Byl lídrem trumpetové sekce swingové kapely Krab, kromě toho účinkoval v orchestrech Přerovan-ka, Mistral, Akademie Jazz Band, Metronom a v různých jiných kapelových uskupeních včetně legendární dechové sedmičky Meopťanka, které byl spoluzakladatelem. Vychoval vedle sebe mnoho mladých muzikantů se smyslem pro swing a přesnou souhru v sekcích s dokonalým čtením notového záznamu.
Málokdo o něm ví, že byl samouk na tento ošidný nátrubkový nástroj. Starší bratr Oldřich mu ukázal prstoklad na baskřídlovce a to prý platí i u trubky a byl vyučený. Protože měl absolutní sluch,všechno, co zazpíval, hladce zvládl zpaměti i na tu svoji trubku. Klasický to sumář. Všiml si ho ale významný přerovský muzikant Slávek Ostrézi, vzal ho do své malé skupinky a za krátký čas byl již Milan s notami trvalý kamarád. Navíc měl pozoruhodný nátisk na všechny velikosti nátrubků - trumpetového, pozounového, včetně basového. Když ho vzali na vojnu, hezky přistál u baskřídlovky v opavské posádkové hudbě a v tanečním orchestru s přehledem hrál trubku. Tubu pro změnu mastil i v přerovském Akademie Jazz Bandu. Přitom barva tónů na všechny tyto nástroje byla ukázkově přednesová s nádherným vibrátem.
S muzikou projel značnou část naší staré dobré Evropy. Se svým trumpetovým spoluhráčem z orchestru Krab se nesmazatelně zapsal do povědomí tisíců občanů Přerova v 60. - 70. letech hraním vánočních koled na Štědrý večer v ulicích města Přerova.

MUDr. Ladislav BŘEZINA (* 1937)

V padesátých letech byl nejmladším lídrem pozounové sekce ve slavném swingovém orchestru Krab. Bylo mu tenkrát pouhých 17 let, když hrál na svůj oblíbený pozoun a byl také stylovým zpěvákem svižných skladeb typu „Bona sera, Svatí pochodují, Krokodýlí slzy" a mnoha dalších. Jako jeden z prvních začal používat při zpěvu pohyb u mikrofonu s pozounem v ruce. Stal se tak skvělou předzvěstí dnešních šoumenů, a to všechno již před půl stoletím. Nyní patří mezi přední medicínské osobnosti chirurgické profese na Moravě.
Vystudovat lékařství dokázal patrně též na pozadí své muzikantské činnosti, kde získal vytrvalost a houževnatost. Promoval na LF ÚP v Olomouci v roce 1961. Začínal v rýmařovské nemocnici, ze které přešel do rodného Přerova, kde stanul na vytoužené chirurgii. Již tam se m.j. stal lékařem všech různě pohmožděných muzikantů ze širokého okolí, včetně pošramocených Meochemových hokejistů, kterým se na dlouhou dobu upsal jako oddílový lékař. V roce 1986 přijal nabídku na primariát chirurgie ve Valašském Meziříčí. V devadesátých letech vybudoval jako první v ČR nestátní chirurgické zdravotní lůžkové zařízení, jehož je primářem a ředitelem. A tak jen potvrzujeme, že ta původní muzikantská vytrvalost a profesní nasazení se mu vyplatily v jeho lékařském úspěšném životě.
Svoji muzikantsko-lékařskou činností se tak zapsal do povědomí přerováků i širokého okolí a právem patří do řad významných občanů města Přerova.

Vlastimil BRLICA * 1928

Rodák z Brodku u Přerova. Sportovec - atlet. Svoji sportovní kariéru zahájil v TJ Olomouc, avšak pro jeho atletický rozvoj měla velký význam základní vojenská služba. Byl členem ATK Praha v letech 1950 - 51. Od roku 1954 zahájil svoji již civilní sportovní činnost v TJ Meopta Přerov, to vše ale na amatérské úrovni. Byl sám sobě trenérem, psychologem, manažerem a sponzorem. Vypráví se, že když mu ujel v Brodku vlak do Přerova, vyřešil tuto situaci tím, že se hezky rozběhl a do přerovské Meopty to ještě stačil stihnout včas přes Rokytnici, Předmostí, Velkou Dlážku a kolem Bečvy. Byl to vlastně pravý a nefalšovaný přespolák. Tyto jistě kuriózní tréninkové metody ukončil v roce 1957, kdy se přestěhoval do Přerova. ČSR reprezentoval od roku 1954 celkem pětadvacetkrát. Jeho vrcholem bylo MÉ v Bernu v r. 1954, MÉ ve Stockholmu v r. 1958 a OH v Římě v r. 1960, kde Vlastíka navedl pořadatel špatně na trať a tím byl jakýkoliv jeho možný úspěch zmařen. Statistika uvádí, že startoval na oficiálních závodech celkem třistasedmdesátkrát, kdy více jak dvěstěkrát stál na stupních vítězů. Vytvořil 7 československých rekordů na 3000 m překážek. Tím se stal několikanásobným mistrem republiky. Získal tituly Mistr sportu a Zasloužilý mistr sportu. Je patriotem města Přerova s příkladným vztahem k lidem vůbec. Při záplavách v roce 1997 obětavě pomáhal postiženým občanům. Patří proto k osobnostem, které důstojným způsobem reprezentují naše město Přerov.

JUDr. Vladimír ČECH (* 1924)

Klavírista, skladatel, aranžér, dirigent. Patří do zlatého fondu přerovských hudebníků v oblasti zábavné, jazzové a swingové hudby druhé poloviny dvacátého století. Ve čtyřicátých letech byl u zrodu swingového orchestru Krab, se kterým účinkoval až do 50. výročí založení v r. 1994. Svůj pozoruhodný hudební talent dokázal uplatnit v celostátním měřítku jak v TV, rozhlase, tak i při spolupráci s mnoha amatérskými a profesionálními orchestry, vč. orchestru Gustava Broma. Nevynechal ani spolupráci s mnoha divadelními scénami po celém území naší republiky.

Velký projekt ostravského studia Československé televize - Kavárnička dříve narozených, autora a hlavního moderátora Ondřeje Suchého, přivedl k hudební spolupráci právě dr. Vladimíra Čecha. Psal skladby a aranžmá k celému několikaletému pořadu „Kavárniček". Jeho skladby interpretovalo mnoho zpěváků z profesionálního spektra české populární hudby. Pro přerovské soubory Meopťanka a Dostavník se stal základním skladatelem jejich pořadů, co do písní a scénické hudby, zároveň dirigentem při vystoupeních jak na území republiky, tak i v NDR a Polsku. Velmi aktivně pracoval jako hudební odborník, publicista a komentátor, při jazzových přerovských festivalech od jejich založení prakticky až do současnosti.

Získal mnoho ocenění za svoji uměleckou práci, jak v oblasti hudební, divadelní, kabaretní od mnoha institucí v republice, tak i od svého města, včetně všeobecné vážnosti našich přerovských občanů. Tím vším se nesmazatelně zapsal do historie Přerova pro všechny další generace.

Josef GARDAVSKÝ (1904- 1961)

Rodák z Holešova, kde se 28. října 1904 narodil. Své mládí a školní léta však prožíval v Přerově. Po ukončení páté třídy gymnázia odešel do Košic, kde v r. 1925 vystudoval s vyznamenáním obchodní akademii. Odtud se vrátil zpět do Přerova, nastoupil do zaměstnání v Městské spořitelně a ve volném čase se věnoval kulturně osvětové činnosti v pěveckém spolku Přerub. Po druhé světové válce odešel ze služeb spořitelny a stal se vedoucím kulturního oddělení MNV v Přerově. Osvědčil se jako iniciativní pracovník s bohatými zkušenostmi, kterých využíval k rozvoji kulturního života ve městě. Počátkem roku 1947 působí několik let v Jeseníku, odkud se však brzy vrací zpět do Přerova, kterému zůstal věren až do své předčasné smrti 14. července 1961. Do konce svého života působil jako ředitel Osvětové besedy. Se jménem Jožky Gardavského se pojí rozvoj pěveckého sdružení Přerub, jehož byl dlouholetým úspěšným dirigentem (1930 - 45), také zakladatelem symfonického orchestru.V roce 1940 provedla filharmonie Přerubu pod taktovkou Gardavského symfonickou báseň B. Smetany „Má vlast'. V podání symfonického orchestru Přerubu zazněla „Má vlast" celkem osmkrát, s neobyčejným úspěchem. Splnila tak své buditelské poslání v době okupace. Když na závěr koncertu bral dirigent do rukou partituru díla, zaznívaly bouřlivé a neutuchající ovace. Dirigent Jožka Gardavský dosáhl jednoho z největších svých uměleckých úspěchů.

Vladimír HAMAL * 1924

Je jedním ze zakládajících členů populárního swingového orchestru Krab ve čtyřicátých letech jako hráč na altsaxofon a klarinet. Jeho mistrné ovládání obou nástrojů spolu s podmanivou barvou tónu ho na dalších 45 let trvale usadilo napostlídra saxofonové sekce, jak v orchestru Krab, tak ve všech dalších kapelách, kde byl kdy angažován. Vychoval mnoho stylových swingových hráčů s absolutní přesností hraní notového záznamu v sekcích. Jeho hudební láskou a příkladem byl (a stále je) orchestr Glenna Milera To všechno se odehrávalo ve dvacátém století - to by nebylo zase až tak zvláštní, ale jedinečnou skutečností je, že ve století jedenadvacátém ř stále dále. I z tohoto důvodu jej lze nazvat přerovskou hudební legendou, navzdory všem dnes jistě vynikajícím hráčům v přerovském regionu vůbec. Je legendárnost ovšem spočívá hlavně v tom, že jako lídr dokaza vtisknout svým nástrojům takovou tónovou invenci - nezaměnitelnost, která bývá u amatérských muzikantů zcela výjimečná, či vůbec ojedinělá. A jsme tak neskromní, že si dovolíme srovnávat jeho invenci se saxofomsty typu Slováčka, Krautgartnera, Navrátila, Havlíka i dalších. Navždy proto zůstane v paměti mnoha muzikantů, ba i v řádcích tohoto psaní, jako jedinečný lídr saxofonistů a především lídr saxofonové sekce v legendárním orchestru Krab.

Rudolf HAAS (1907-1993)

Byl znám přerovské veřejnosti jako muž s fotoaparátem na hrudi, který miloval knihy, přírodu a hudbu. Vyučil se příručím v knihkupectví, inspirován svým otcem, který byl knihař. K fotografování se dostal přes pasparty a kolorování. Jeho druhým koníčkem bylo muzicírování. Jako déleslouží́cí působil čtyři roky ve vojenské hudbě. Získal kapelnické profi-oprávnění. Ovládal sedm hudebních nástrojů. Nejoblíbenějším nástrojem se mu staly housle. Koncertoval i v zahraničí krátkou dobu se salonním orchestrem, který zároveň vedl. V roce 1930 byl kapelníkem lodního orchestru ve Splitu.

Po svatbě se usadil v Přerově a stal se vedoucím prodejny foto-kino. Vyprávěl rád o setkání s jeho velikými vzory - Janem Kubelíkem a Vášou Příhodou. Častým hostem v prodejně byl Rudolf Firkušný. Karla Valdaufa přesvědčil ke koupi promítačky z Přerovské Meopty. Pan Haas byl i vášnivým turistou. Miloval hory a především Vysoké Tatry patřily k jeho nej-oblíbenějším

Rudolf Haas zkrátka žil životem bez přestávek, jeho nadání a sklon k všestrannosti se nedá nazvat jinak, než láska ke všemu, co čpí uměním.

JUDr Miroslav HOLEKA (1917 - 1991)

Je původem pražák.Vystudoval PFUK. Očaroval ho a celoživotně poznamenal pražský umělecký svět. Svá mladá léta prožíval v době skvělých divadelních scén, kabaretů, hudby a neméně slavných protagonistů těchto žánrů. To vše podnítilo jeho literární nadání a vnímání světa. Po skončení druhé světové války přešel do Přerova, kde nastoupil v tehdejší Optiko-techně jako právní zástupce. Brzy ale našel cestu ke své literární lásce. Začal psát zábavné texty přerovským i jiným souborům a jednotlivcům. Sám dokázal vystupovat se svými zábavnými texty s dosud nevídanou noblesou a elegancí v mnoha pořadech, kdy se nevyhýbal břitké satyře, což bylo v době reálného socialismu docela riskantní záležitostí. Právě snad jeho noblesa byla pro tvrdé cenzory odzbrojující. Stal se tak vyhledávaným autorem uměleckých souborů všech možných typů. Soubor Meopťanka Dr. Holeku dokonce považoval za svého autora. Napsal pro ně několik vynikajících pořadů s hudebním skladatelem Dr. Vladimírem Čechem, se kterým vytvořili dvojici na profesionální úrovni, což lze dokumente vat na spolupráci s Čsl. rozhlasem a Čsl. televizí. Pro organizátory swingových koncertů orchestru Krab v r. 1984 napsal scénář a s úžasným vkusem ho představil, spolu s Marií Mikulenkovou a Lenkou Feltlovou, na scéně dosud nevídaným způsobem jako moderátorské trio. Tímto pojetím předběhl dobu dnešních autorů a mnohdy pochybných interpretů o celé čtvrtstoletí a bez dnes nechybějících oslovských pultíků s texty. Projev úcty k publiku byl vyjádřen dokonalou znalostí textů. Stal se též úspěšným textařem a mistrným průvodcem pořadů znamenitého souboru - přerovských Klokanů. Pro historii přerovské kultury stojí zato uvést všechny členy tohoto legendárního souboru právě v souvislosti s Mirkem Holekou. Dr. Vladimír Čech, Ladislav Zapletal, Jaroslav Zapletal, Ladislav Duda, Karel Pluháček, Václav Smeták, Marie Mikulenková, Věra Vránová, Liba Schoberová. Dr. Miroslav Holeka patří mezi přerováky, na které se nezapomíná.

Petr HUŤKA (* 1947)

Podnikatel, hráč, trenér se narodil 5. 12. 1947 ve Velkých Losinách. V roce 1966 maturoval na gymnáziu v Šumperku a roku 1971 promoval na Pedagogické fakultě tělesné výchovy v Ostravě. V Šumperku jako student začíná s tenisem v TK Lokomotiva Šumperk a po odchodu na vysokou školu pokračuje jako aktivní hráč týmu NHKG Ostrava. Zde ho trénuje Jan Svoboda, který patří k absolutní špičce českých trenérů. Do Přerova přichází v roce 1974 do Spartaku přerovské strojírny jako šéftrenér a přivádí mladičkou Janu Novotnou, které věnuje stejně jako později Slávkovi Dosedělovi maximální péči. Dvakrát pracoval v Rakousku jako svazový sportovní ředitel a trenér celé řady hráčů, z nichž dodnes mnozí patří ke špičce rakouského tenisu. Dva roky byl také trenérem rakouského DC týmu. Z rodinných důvodů se vrátil do Přerova a v roce 1997 byl zvolen prezidentem TK Přerov ESTA (nyní PRECOLOR). Jako ředitel firmy Sport Management, s.r.o. zajišťuje veškerý chod tenisového klubu. Založil Tenisovou akademii Petra Huťky, které se pravidelně zúčastňuje řada osobností showbusinessu. Zásluhou Petra Huťky se v Přerově koná tenisově společenská akce „Zlatý kanár" – soutěž o nejlepšího tenistu České republiky.
V současné době se věnuje převážně manažerské práci, ale tenis si rád zahraje při

nejrůznějších příležitostech doma a v Rakousku za družstvo seniorů klubu Blau Weiss. Za svůj dosavadní trenérský vrchol považuje spolupráci se Slávkem Dosedělem. Nezapomenutelný byl Huťkův zážitek po vítězném Davis Cupu s Itálií v roce 1980, kterého se zúčastnil jako člen realizačního týmu družstva ČSR. Budoucnost českého tenisu vidí optimisticky a věří, že se do tenisu ve větší míře vrátí špičkoví hráči minulí
1 současní.
Petr Huťka je: od roku 1997 prezidentem TK Přerov ESTA (nyní PRECOLOR), odr. 2003 prezidentem Severomoravského oblastního svazu, od r. 2003 prezidentem Asociace extraligových hráčů.
Hráčské úspěchy: 1977 - 79 člen družstva NHKG Ostrava, které získalo titul mistr republiky smíšených družstev; individuální výsledky: 1971 spolu s Vladimírem Zedníkem vítězství na Mezinárodním mistru Jugoslávie ve čtyřhře, 1972 finalista MČSR ve čtyřhře s Vlastimilem Novákem v Litvínově, 1972 finalista MČSR ve smíšené čtyřhře s Mílou Holubovou v Ostravě, 1976 vítěz MČSR ve smíšené čtyřhře s Hanou Kopečkovou v Plzni.
Jako kapitán: 1979 - 83 národního družstva pro Královský pohár (vítězství 1979 - Lendl, Šmíd, Složil, Huťka, 1980 - Lendl, Šmíd, Složil), 1988 - 92 družstva pro HM Evropy mužů (vítězství 1988 - Korda, Šrejbr, Nováček, 1989 - Korda, Šrejbr, Nováček, Doseděl, 1991 - Damm, Rikl, Vašek), 1990 - 91 družstva FEDERATION CUPU (1991 SF - Novotná, Zrubáková, Rajchrtová), 1993 - 94 družstva Rakouska pro Halové mistrovství Evropy mužů, 1993 - 94 družstva Rakouska pro YOUTH C ÚP (1994 - Fi. -Hipfl, Trimmel).
Jako trenér: 1980 člen realizačního týmu vítězného družstva DAVIS CUPU (Kodeš, Lendl, Šmíd, Složil),1992 družstva GALEA CUPU, 1997 družstva pro Halové mistrovství Evropy žen, vítězství a postup do skupiny „A" (Martincová, Kroupová, Kleinová), 1998 člen realizačního týmu pro Světový pohár - 2. místo (Korda, Doseděl, Vacek, Suk).

PhDr. František Hýbl (* 1941)

Muzeolog, historik, komeniolog se narodil v obci Citov u Přerova dne 10. června 1941 v učitelské rodině. Sám v rodinné tradici pokračoval na ZDŠ v Olomouci, kam nastoupil po absolvování Pedagogického institutu v roce 1964. Díky odborným kvalitám a schopnostem se záhy stal okresním metodikem pro dějepis a začal si zvyšovat kvalifikaci studiem pedagogiky na Filosofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci. V těchto letech napsal diplomové práce „Vznik a vývoj dopravy do roku 1848 na střední Moravě" a „Podíl učitelstva na utváření národního školství na Moravě v druhé polovině devatenáctého století". Roku 1969 nastoupil do zaměstnání ve Vlastivědném ústavu (nyní Muzeum Komenského) v Přerově, aby se zde podílel na budování specializovaného pracoviště dějin českého školství a komeniologie. Vedle toho se také soustředil na české dějiny 17. - 20. století, regionální historii a národopis střední Moravy. V roce 1983 získal František Hýbl na Komenského univerzitě v Bratislavě doktorát filosofie. Po sametové revoluci přednášel krátce na Palackého univerzitě v Olomouci a později i na Masarykově univerzitě v Brně, stal se členem výboru České pedagogické společnosti, pomohl zorganizovat vydavatelství pedagogické literatury Amosium a neobyčejně aktivně přispěl k důstojnému průběhu oslav Jana Amose Komenského v roce 1992. Jako ředitel Muzea Komenského v Přerově (jmenován v roce 1993) dovedl fondy dějin české školy a českého učitele na evropskou špičku. Ve světě nebyla výstava o Komenském, kde by nebyly zastoupeny fondy přerovského muzea. Jeho zásluhou byla provedena rekonstrukce přerovského zámku, přestavba jeho věže do původní historické podoby. Byly vybudovány nové expozice: archeologie, černá kuchyně, zvonařská

dílna rodiny Dytrychovy a úpravy interiéru pamětní síně Augustina Mervarta.
Navzdory svému profesnímu zaměření na komeniologii a dějiny českého školství neváhá dokumentovat i události, jejichž veřejná prezentace nepřipadala za minulého režimu v úvahu a jež by podle jeho svědomí neměly být zapomenuty. Tak František Hýbl vylíčil a zdokumentoval otřesný případ poválečné hromadné vraždy, jíž se v Přerově dopustilo několik příslušníků armády na civilních osobách - karpatských Němcích. Tak spatřila světlo světa jeho útlá publikace „Tragedie na Švédských šancích v červnu roku 1945".
Svým zaměřením je František Hýbl především pečlivý kronikář a dokumentarista. Nemá smyslu vypisovat jeho publikační aktivity, které zejména v oblasti komeniologické patří mezi nejvyhledávanější v Evropě. Není odborníka, kterému by se při vyslovení jména Františka Slaměníka, nebo Josefa Krumpholce nevybavilo jméno Františka Hýbla. Jeho neúnavnost a zapálení pro obor dokumentuje i vlastní rozsáhlá bibliografie. Jako jeden z mála českých odborníků je stále vyzýván k publikacím i ze zahraničí. Jako ocenění zásluh o rozvoj města Přerova převzal František Hýbl v roce 1999 Medaili Jana Amose Komenského.

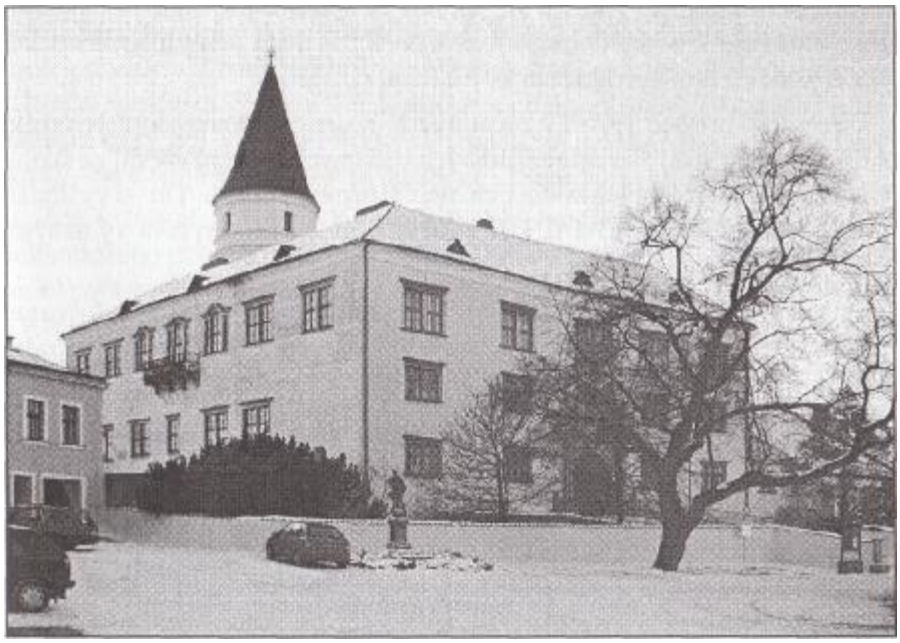
Muzeum Komenského na Horním náměstí v Přerově

Josef František KAINAR (1917- 1971

Spisovatel - básník, dramatik, textař, hudebník - kytarista, skladatel, publicista - redaktor, výtvarník, kreslíř se narodil 29. června roku 1917 v Přerově. Mladý Josef navštěvoval Palackého obecnou školu a projevoval se jako nadaný žák. V páté třídě měl samé jedničky, problémy mu dělaly pouze počty s měřictvím a nepovinná němčina, z těchto předmětů měl dvojku. Po matce, která pěkně zpívala a z jejíhož podnětu se u Kainarů scházela hudby-milovná společnost, zdědil hudební nadání. Proto již od pěti let hrál na housle, zkoušel komponovat na klavír na tři ruce a rozepsal operu Horymír, v níž ho údajně trápilo, jak hudebně vyjádřit Horymírův skok. V sedmi letech napsal první básničku, vedle toho rád kreslil a maloval. Po otci zdědil lásku ke knihám.
Ve školním roce 1928/29 začal mladý Kainar studovat na přerovském gymnáziu, ale snad vlivem rozháraných rodinných poměrů chodil za školu, takže ze 43 zameškaných hodin jich

měl 20 neomluvených. Tím si vysloužil sníženou známku z chování, což bylo doprovázeno i nepříliš výraznými studijními výsledky.
Kainar nadále rozvíjel své hudební nadání, od primy navštěvoval nepovinný zpěv, od sekundy do tercie k tomu ještě přidal školu orchestrální hry, v tercii dal se svými spolužáky a kamarády dohromady malý tango-orchestr ve složení: Kainar housle, Břetislav Kramář (1916, později učitel) klavír, František Passendorfer (1913, později právník) bicí, Vladimír Marik (1914, přezdívka Marcel, později lékař) harmonika, Jaroslav Doležel (1916, lékárník) a Josef Metelka (1914, lékař). V kvintě se Kainar začal učit hrát na kytaru.
Studia filosofie nedokončil vzhledem k uzavření vysokých škol v roce 1939. Prošel řadou zaměstnání, zejména pracoval na železnici, mezitím hrál v Doležalově tanečním orchestru. Dva roky (1945 - 47) byl redaktorem brněnského deníku Rovnost, potom se uplatnil jako volný publicista. Spolupracoval s rozhlasem, divadlem, redakcí Lidových novin. Jeho básnická tvorba navazovala na Halasovskou linii meziválečné poezie a byla spojena se skupinou „42". Vedle poezie psal divadelní a loutkové hry („Nebožtík Nasredin, Zlatovláska" aj.), fotografoval, kreslil a velmi cennou část Kainarovy tvorby tvoří písňové a publicistické rozhlásky. Jeho první písňové texty jsou z let 1933 - 36. Z této doby je „Pomalu plyne prouď", „Já bych si rád najal dům", „Diga-diga-dou", „Dinah, já vrátím se zpátky".
V Přerově mohla Kainara nepřímo ovlivnit řada autorů píšících básně. Jmenujme Oldřicha Mikuláška, od roku 1933 rovněž redaktora novin, Jarmilu Urbánkovou, Jaroslava Nečase, Josefa Strnadla, Vladimíra M. Strojila, Zdenku Pilcovou, Richarda Kantora, Josefa Kovaříka.
Kainar se pokoušel prosadit se svou produkcí v tehdy velmi populárním Studentském časopise, ale delší dobu byla jeho básnická tvorba odmítána. Prvním jeho debutem zde byla kresba v ročníku 1932/33 s nadpisem „Ovidius byl dobrým výpravčím"., za niž získal v soutěži knihu v hodnotě 50,- Kč.
Podle vzpomínky básnířky a přerovské rodačky Jiřiny Haukové uspořádal spolek divadelních ochotníků Tyl v Přerově dne 2. března 1933 v podvečer recitační soutěž ve výstavní síni Žerotínova zámku. V soutěži vystoupil Josef Kainar, který byl v kvintě. Recitoval Kalasova Amundsena, a to prý moc hezky, ale špatně vyslovoval písmeno „r", proto nedostal cenu.
Zdá se být zřejmým, že Kainar měl úzké kontakty s členy přerovského ochotnického divadla, především díky své zálibě v recitaci. 2. března 1934 se konala recitační soutěž v Kroměříži, pořádaná mezi městy Přerov a Kroměříž. Soutěž se konala ve dvou kategoriích (dámské a pánské), účastníci museli být ve věku 16 a více let. Ze vzpomínek Jiřiny Haukové víme, že Josef Kainar tehdy přednášel báseň Pochod villonovců, která pak vyšla ve Studentském časopise, jako první jeho tiskem uveřejněná báseň.
Pochod villonovců
kupředu chudí zoufalci
vždyť není cesty zpět
hrdinům dejte čestně mřít
psy nechtě zcepenět

Josef Kebza (1933 - 1990)

Letec, spisovatel - básník, prozaik, dramatik a překladatel. Vyrostl na Slovensku, kde otec pracoval jako voják z povolání. V roce 1939 se rodina přestěhovala do Čáslavi, po válce pak žila v České Lípě. Zde Josef Kebza absolvoval vyšší hospodářskou školu. Po maturitě nastoupil do armády. Tam vystudoval vojenské letecké učiliště a stal se vojenským pilotem. Jako příslušník československé armády byl také tlumočníkem ve štábu vojenského přidělence československého velvyslanectví v Káhiře. S ohledem na velmi dobrou vybavenost

jazykovou působil dále v Sýrii, Indonézii a Indii. Po odchodu z armády žil převážně v Přerově. V civilu vystřídal četná zaměstnání. Byl tlumočníkem a exportním referentem v podniku Meopta Přerov, později také v Praze, Olomouci. Pracoval v Okresním kulturním středisku v Přerově a posléze překládal technickou literaturu ve svobodném povolání.
Osobní poznání vtělil do prozaické tvorby objektivně vyprávěných příběhů a představovaných postav. Usiloval přitom o věcně úsporný sloh a dialogy. Přímá řeč slouží k povahové kresbě i evokaci prostředí. Literární tvorbu publikoval v celostátním i regionálním tisku. Knižně publikoval tituly „A CO BY ŘEKLA KENDEDÉŠ" - 1975, „VÝŠKA" - 1979, „LETKA SARANGAN" - 1980. Jeho nejvýraznějším úspěchem je poslední román „ODCHOD BEZ ŘÁDU" - 1986. Zvláštní je, že předcházející romány popisují atraktivní povolání pilotů a exotické prostředí zemí Východu, zatímco Odchod bez řádu je z nezáživného prostředí výrobního podniku. Dále je autorem řady básní, povídek a fejetonů. V roce 1987 se stal členem Svazu českých spisovatelů. Zemřel 2. prosince 1990.

Pavel KOTAS (* 1938)

Výtvarník - malíř, grafik, narozen 2. srpna 1938 v Přerově. Studoval výtvarné obory na Filosofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci (1956 - 1960). Byl žákem Aljo Berana, Aloise Kučery a Vladimíra Navrátila. Než se plně věnoval umělecké práci, učil v Lidové škole umění v Olomouci (1960 -1977). Doménou jeho tvorby je malba, zabývá se též volnou a užitou grafikou, ojediněle vytváří tapiserie. Autor děl doplňujících architektonické celky. Odroku 1963 je členem Svazu českých, respektive československých, výtvarných umělců, po listopadu 1989 Unie výtvarných umělců olomoucka.
Výstavní debut v Olomouci roku 1965 byl spojen s prvním autorovým úspěchem v československé soutěži pro Lipsko (Grafici z pěti kontinentů), pokračoval Polskou cenou zEuroexlibris 1966, účastí na Bienále knižní grafiky a ilustrace v Brně, na mezinárodních akcích v Haagu, Como, Bratislavě, Západním Berlíně a v Paříži. Získal cenu na mezinárodním Bienále exlibris v Malborku za kresby z cyklu Memento, dedikované osvětimským obětem, byl odměněn v soutěži SČVU. Vystavoval s výtvarnou obcí Severomoravského kraje ve Varšavě, Drážďanech a Volgogradě. Pořádal samostatné výstavy i mimo region ve Zlíně, Praze a Brně. Realizoval interiéry nových veřejných objektů v Přerově, Biskupicích, Olomouci, Horní Bečvě, Soběchlebích atd
Tvorba Pavla Kotase se vyznačuje poetickým laděním umocněným měkkou modulací barev zpravidla pastelových odstínů, dovedených ke krajní kultivaci. Tématicky se v ní prolínají reminiscence z cest, zejména po zemích Středomoří, antické a biblické odkazy, výtvarné citace vyslovované jako esence dojmů v tvarových zkratkách s maximální figurativní úsporností a věcnou střídmostí. Lyrická básnivost až elegičnost Kotasových obrazů se stupňovala umocňována symbolickou obsahovostí, odkazující realitu až do říše přeludů a snů.
Vidět, prožít, pochopit. Snad těmito slovy bychom mohli stručně vyjádřit princip tvořivosti Pavla Kotase. Pro jeho současný projev se zdábýtnejpodstatnější právě poslední složka zmíněné tvůrčí triády.

Viktor KOZÁNEK (* 1946)

Narodil se v Přerově. Jak to již někdy v životě choď, sudičky, patrně v trojhlasu, prohlásily: „Viktor, to bude muzikant". I stalo se tak. Již v ranném mládí, coby žáček školou povinný, na sebe svojí klavírní hrou upozornil porotce všech možných hudebních soutěží. K tomu si jen tak lehce přidal hoboj a s tímto nástrojovým arzenálem byl přijat v roce 1960 na brněnskou konzervatoř. Úspěšné zakončení studia mu zajistilo angažmá jako ho-bojista a hráč na anglický roh v symfonickém orchestru v Mariánských Lázních. Neunikl ovšem armádním hudebním zvědům a strávil dva roky v posádkové hudbě Kroměříž (1966 - 68). Přesto, že po vojenské službě opět zasedl v orchestru Mariánských Lázní, přece jen - Morava krásná zem -vrátila Hanáka do rodných luhů a hájů. Stal se členem symfonického orchestru Bohuslava Martinů ve Zlíně, kde působí dodnes.
Viktor je vynikající muzikant a je to patrně dáno tím, že cítí muziku celou svojí bytostí. Není mu cizí hudba lidová, hudba dechová, jazz, swing, muzikál, pop a hudba symfonická.
Není toho na jednoho člověka trochu moc? Není! Je to vlastně šťastný člověk, který pro všechny tyto žánry má ve svém srdéčku místečko. A aby toho všeho nebylo málo, vystudoval dálkově na JAMU v Brně u prof. Winklera hru na hoboj a k tomu si tamtéž přidal obor dirigování u prof. Zbavitele a Dr. O. Trhlíka. Takže je dvojím magistrem umění. Dnes vyučuje hudební mládež na Konzervatoři v Kroměříži. Dirigoval Moravskou filharmonii B. Martinů, operní recitály s paní D. Peckovou, řídil orchestry v Polsku, Rakousku, Německu a ŠvýcarskuTak tedy umělecky prezentuje sebe a své město Přerov. V době studií vedl taneční kapely v Přerově a oslovil nejméně dvě generace přerováků. Jako dirigent uzavřel jubilejním koncertem v Přerově r. 1994 padesátiletou činnost swingového orchestru Krab. Patří tak právem mezi přední osobnosti města Přerova.

Jaroslav Králík (1910 - 2003)

Sportovec - atlet, sprinter. Patřil mezi sprinterskou elitní reprezentaci v první polovině dvacátého století. Po ukončení své aktivní činnosti zasvětil prakticky celý svůj dlouhý život, až do věku nejvyššího, atletice a sportu vůbec. Byl v pravém smyslu slova hnacím motorem veškeré sportovní činnosti, nejen v oblasti našehď města Přerova, ale prakticky celé Moravy. Atletického bohéma znalo několik sportovních generací od třicátých let napříč celým dvacátým stoletím, dokonce s přesahem několika roků století jedenadvacátého. Byl to člověk tichý, pracovitý, cílevědomý a nenápadný. Snad právě těmito vlastnostmi se apriori stal nápadným, těžko postradatelným. Hlavně svými velkými zkušenostmi a laskavým přístupem byl posilou pro všechny, kteří podlehli kouzlu sportu a atletiky, zvlášť když v různých dobách, mnohdy dobách těžkých, stáli v čele veškerých sportovních aktivit v našem městě. Byl to jednoduše řečeno přerovský pan Králík -autorita a věrný přerovan, který zůstane navždy s tímto městem a jeho sportovní historií spojen.
Za celoživotní úsilí o rozvoj přerovské lehké atletiky obdržel Jaroslav Králík v roce 2000 Cenu města Přerova, medaili J. A. Komenského.

Břetislav KRAMAŘ (1916 - 2002)

Tento absolvent olomouckého učitelského ústavu se zaměřením na jazyk český, tělocvik a hudební výchovu, vzal uvedené předměty naprosto vážně, se záměrem je poctivě učit. Jenže ouha - učit na učňovce jazyk český či tělocvik nebyl problém, ale co s hudební výchovou? Ta v osnovách učňovské školy jednoduše nebyla. Právě proto se patrně rozhodl, že to tak nenechá a z učňů, včetně studentů přerovských škol, založil hudební kroužek. Sám byl dobrý houslista a klavírista. To všechno se udalo v době druhé světové války a jeho muzikantský tah na branku vedl k vytvoření velkého swingového orchestru s pozdějším názvem Krab (Kramář Břetislav).
To byl úspěšný začátek legendárního orchestru na území města Přerova.
Po skončení druhé světové války převedl celý orchestr (včetně zpěvaček) do služeb nově vznikající Československé armády, jako roční náhradní službu. Tato služba byla vedena jako kulturní soubor armády s posláním koncertní činnosti v posádkách po celé Moravě. V době svého dalšího působení v oblasti kultury pracoval na Hudební artistické ústředně v Ostravě a v Olomouci. Z této funkce zaměstnával Krab i jeho malé uskupení při estrádách s pražskými umělci J. Salačovou, T. Pištěkem, B. Lakem, Toskanim, Karlinim, M. Oláriovou, R. Stolařem a mnoha dalšími. Orchestr Krab takto účinkoval po dobu devatenácti let do r. 1963, kdy byl z ekonomických důvodů rozpuštěn. Po rozpadu orchestru založil malou hudební skupinu, se kterou úspěšně hudebně procestoval všechny kavárny a vinárny v Přerově. Spolupracoval při organizaci jazzových festivalů v Přerově.

Antonín KUBÁT (1885 - 1970)

Pedagog, výtvarník, malíř. Narozen v Ruzyni u Prahy náleží akademický malíř Antonín Kubát svým životem a dílem především Přerovu, do něhož přj$el~roku 1913 jako profesor kreslení a zde na gymnáziu působil (vyjma léta první světové války) až do svého odchodu do důchodu. Avšak ani potom se dlouho nemohl odhodlat k návratu do svého rodiště.
Studoval v letech 1902-4 na Umě-lecko-průmyslové škole u Arnošta Hof-bauera a Emanuela Dítěte a v letech 1904 - 6 na Akademii výtvarných umělců v Praze u Vláda Bukovace a Hanuše Schwaigra, s nímž ho spojuje záliba pro rázovité lidové figurky, jak ukazuje olej „Brusič skla". Podnikl studijní cesty po Francii, Itálii, Jugoslávii a Švýcarsku, byl ve Vídni a v Paříži. Maloval krajiny, podobizny, krojové studie, květinová zátiší, městská zákoutí i žánry. Lehkou volnou formou v akvarelové technice, která jeho povaze více vyhovovala než olej, došel zdařilých výsledků v obrazech s náměty z Přerova, z okolí Bílé hory, Železného Brodu, Karlových Varů, Valašska, Pováží, Podkarpatské vrchoviny. Hanácké a valašské krojové studie vynikají národopisnou spolehlivostí a pohybovou pravdou. Svou písařskou, kreslířskou a koloristickou dovednost uplatnil při posuzování důležitých veřejných listin. Je autorem konečného návrhu na úpravu znaku města Přerova, provedl mnoho exlibris, diplomů a plakátů.
Vrcholné období jeho tvorby jsou léta 1920 - 34, kdy především byl zaujat náměty z Přerova a okolí. Akvarely „Hanácká selka od Přerova", „Hanácká nevěsta" a „Starý Hanák" (je to vlastně rázovitý školník Sahánek, který po léta obětavě rozšiřoval sbírky muzea), jsou krojové studie, ale současně jsou to i portréty. Za studie hanáckého folklóru obdržel roku 1942 čestné uznání Akademie věd a umění v Praze. Překrásná jsou jeho květinová zátiší a šeříky.

A vznikají nové a nové akvarelové záběry města se zámkem, farního kostela, starých domů na náměstích, pohledů do ulic s malířsky vděčnými zákoutími, ale i námětů z nejbližšího okolí. Bečva pod Sokolovnou, ulička u Bečvy, duby v Michalově, samota Na Křivé, náhon Strhanec aj. Příznačné je pro něho, že své záběry, které připomínají prosvětlený realizmus Maroldův, oživuje často figurami. Veliká je dokumentárně historická cena těchto obrazů, z nichž mnoho je v majetku MěNV a muzea v Přerově, ale ukázky jsou i v galeriích v Praze a v Innomostí.
Ve vděčné paměti Přerovanů bude Antonín Kubát žít jako umělec, který zachytil mizející nebo už navždy zaniklý Přerov z počátku 19. století.

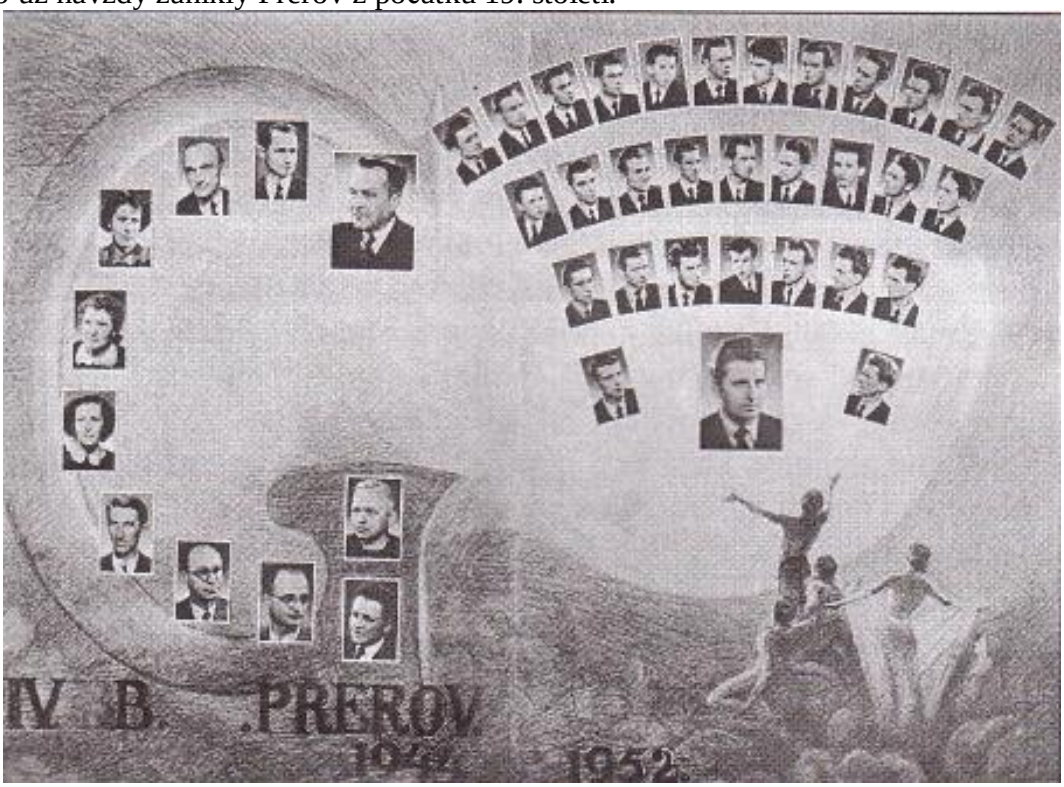

Naše maturitní tablo z roku 1952 mělo ještě jednu raritu. Mezi fotografiemi kantorů byl portrét pátera Jana Sovky, profesora nepovinného náboženství, které z trucu navštěvovala celá třída. Rok na to byl páter Sovka penzionován, předmět zrušen a z gymnázia se stala Jedenáctiletka.

Prof. MUDr. Miroslav KUBIS, CSc. (1933 - 1985)

Přerovský rodák, vystudoval v roce 1952 Reálné gymnázium v Přerově. Po maturitě studuje medicínu na Palackého univerzitě v Olomouci. Po promoci nastupuje jako lékař v Bruntále a zůstal tam rok, právě tak krátce, aby se naučil trochu samostatnosti.
Kubiš se celým svým vývojem vědomě a pečlivě připravoval na akademickou dráhu. Na olomoucké klinice prokázal neocenitelné vlastnosti klinického pracovníka. Měl technický talent, bez kterého se výzkumný pracovník dnes neobejde. Uměl jednat s lidmi. Jeho neformálnost a lidovost nebyla jen žoviální maskou, ale skutečným realistickým chápáním lidí a jejich možností. Brzy vydal několik prací z úseku vrozených vad srdečních, včetně práce o významu neinvasivních metod v kardiologii. Snadné navazování

kontaktů mu otevřelo cestu na cizích klinikách v Belgii a Itálii. Po třináctiletém pobytu v Olomouci se stal primářem v Přerově. Šlo mu o to, aby medicína i v okrese překročila plánovaný rámec, aby mohla moderně a odpovědně léčit souběžně s vývojem. Jeho zásluhou byla vybudována v Přerově nová, moderně vybavená interna.
Pro soubor vlastností a kvalit, pro jeho cílevědomou práci i pro přímý vztah k lidem a vůbec pro lásku k medicíně byl prof. Kubiš nejvhodnějším uchazečem pro funkci vedoucího olomoucké kliniky. Krutá smrt, bohužel, ukončila předčasně životní dráhu člověka, který celý svůj život obětoval medicíně.

MUDr. Jan LACINA (1889- 1974)

Řadí se k významným osobnostem veřejného a sportovního života Přerova. Narodil se 14. 3. 1889 v Přerově, kde ve školním roce 1907/8 maturoval na zdejším gymnáziu. Poté studoval medicínu na lékařské fakultě UK v Praze. Po jejím ukončení se vrátil do rodného města, kde pracoval jako lékař v nově otevřené nemocnici. Věnoval se hlavně internímu lékařství. Později se stal lékařem okresní nemocenské pojišťovny a pojišťovny zemědělské.
Od mládí se vedle svého náročného povolání plně věnoval sportu. S jeho jménem jsou spjaty začátky a rozvoj kopané na Přerovsku. Byl vlastně mezi prvními Přerovany, kteří „okusili" kouzlo kopané. Nemenší jsou i jeho zásluhy o rozvoj tělovýchovy vůbec. V roce 1908 byl ustaven SK Přerov, jehož prvním předsedou byl MUDr. Votruba. Právě dr. Lacina hrával za nově vzniklý fotbalový klub levé křídlo. V mladších letech nevynechal jako hráč ani jeden zápas, v pozdějších letech podporoval hráče jako funkcionář, trenér, divák, jako lékař vždy nezištně ošetřil zraněného fotbalistu. Pro svou lásku ke kopané a sportu vůbec byl v roce 1928 zvolen náměstkem předsedy SK Přerov, v letech 1933 - 39 byl jeho předsedou. V Lidových novinách ze 4. 2. 1942 je mimo jiné uvedeno: „Podle názoru dr. Laciny, kterého lze považovat za velmi významného tělovýchovného odborníka, je dnes hrán fotbal techničtěji a vědečtěji, než dříve, chybí mu však ono nadšení, obětavost pro výsledek a láska ke sportu a pohybu vůbec...".
MUDr. Lacina byl též významným funkcionářem SOKOLA, kde nejdříve vykonával funkci místostarosty, v letech 1945 - 48 byl starostou. Byl aktivním členem lékařského spolku, několik let pracoval jako jednatel župy. Zabýval se také zdravotnickou osvětou. Poznatky a výsledky své práce uveřejňoval nejen v odborných lékařských časopisech, ale i v regionálním tisku (Naše Haná). Proslovil desítky přednášek, ve kterých zdůrazňoval kladný vliv cvičení „na tělo a ducha cvičenců". V roce 1940 vydal zpravodajský a propagační odbor Sokola Přerov útlou brožurku „Tělocvik - tělo, nervy, duch ve vzájemném působení", jejímž autorem je právě dr. Lacina. Snažil se zde objasnit působení pohybu na „nejvyšší tělesné ústředí, na nervstvo a mozek". Mimo jiné zde píše: „..Správně prováděný tělocvik působí jedinečně na lidské tělo...Kdyby tělocvik nic jiného nám nepřinesl, než pohybovou bohatost a zocelení těla, úplně by to stačilo, ale přináší nám mnohem více. Tělesnou sílu, spojenou s vytrvalostí, obratností, pružností pohybů ...Prostřednictvím nervové soustavy nás učí vládnout nad celým tělesným děním... podřizuje tělo vyššímu duchovnímu řádu, ideálu, sokolství, rovnosti, volnosti a bratrství...".
MUDr. Jan Lacina se zajímal o rybářský sport, jeho láskou byla archeologie, byl i ctitelem krásného umění - literatury a malířství. Tento oblíbený a vyhledávaný lékař zemřel po dlouhém a bohatém životě v Přerově dne 4. července 1974.

V, Hlavačka, Dr. J. Lacina, J. Ječmínek - starostové tělovýchovných jednot na fotografii z roku 1945

PhDr. Jaroslav MAZÁČ (1934 - 2006)

Pedagog, publicista, básník. Narodil se 24. března v Přerově. Po absolvování Pedagogické a Filosofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (kde také v roce 1972 vykonal rigorózní zkoušku a získal akademický titul PhDr.) učil na řadě základních a středních škol severní Moravy, zejména v Šumperku, Starém Městě pod Sněžníkem, Zábřehu a Kojetíně. Od roku 1965 žije v rodném městě, kde až do odchodu do důchodu působil na Střední zemědělské škole.
Svou poezií se snaží postihnout tajemství lidského citu v jeho stálosti i proměnách, také se vyjadřuje k mezilidským vztahům, či ke vztahům člověka k okolnímu světu. Celkovým dílem překročil hranice regionu a přiřadil se k významným přerovským rodákům - osobnostem české literatury Jiřině Haukové, Josefu Kainarovi, Oldřichu Mikuláškovi aj. Mazáčovo zamyšlení se nad klíčovými otázkami života - zrozením, láskou, rodinou, smrtí, vystavěné na kontrastu trvání a změny, hledání a jistotě se prolíná všemi doposud publikovanými pracemi. Debutoval v ostravském měsíčníku Červený květ, později v letech 1968 -69 byl členem jeho redakční rady. Především básnická tvorba je publikována rovněž v dalších časopisech a novinách (Akord, Alternativa nova, Kmen, Kultura Přerova, Kulturní měsíčník, Literární měsíčník, Literární noviny, Mladá fronta, Naše rodina, Nová svoboda, Nové Přerovsko, Ostravský kulturní měsíčník, Tvar, Tvorba, Učitelské noviny aj.). Jednotliví editoři zařazují Mazáčovo dílo i do sborníků a kalendářů (např. Almanach k 125. výročí založení Gymnázia Jakuba Škody v Přerově, Hanácký kalendář). Část prací byla přeložena do běloruštiny (sborník české poezie „Vysokoje nebo" vydaný v Minsku), němčiny (verše v překladu Otto Františka Bablera byly otištěny ve švýcarském časopise Die Tát i v německém periodickém tisku -např. Main Post) a polštiny (překlady v regionálních novinách severní Moravy, nejčastěji v Glosu Ludu). Pořady z autorových knih byly uvedeny v rozhlase a televizi. Příkladnou péči věnuje Jaroslav Mazáč začínajícím básníkům.
Za literární a pedagogickou činnost ve prospěch města Přerova obdržel 13. července 1994 Pamětní medaili Jana Amose Komenského.

BIBLIOGRAFIE

Havraní stříbro - 1965, Laskavý soud - 1969, Setkání křídel - 1974, Hvězdná země - 1980, Sen o širé pláni - 1984, Dálkový pochod - 1985, Nehasnoucí ohně -1989, Tichá mše - 1991, Tichá mše - 1994, Alfa konce -Omega letu - výbor z díla 1965 - 95, Konec návštěv - 1996, Světlo mezi krami -1997, Jupiter nízko nad obzorem -1999, Bílé rezervy -1999, Oidipus nabývá zraku - 2001, Stín za žalmistou - 2004.

Báseň UTRUM

Nemám už ze včerejška
ani neutrinové nic
Podplácím k tanci hrobaříky
Lopaťácky známé
zablácené s díky
/ Napití kluci
si zvoní na spící
xylofonové zvonky
Vřeští přes zlomkovou čáru/
Ochranka spáčů už mne oči
Gogol se vrací do kočáru
A za ním nafťák
i v čase nevídaný
co umí stříkat bomby
na vše strany
A koček všude
ke zdem při sátých
Též v magazínovém kufru
Surfujeme pod mořem
a v neslazené kávě Surfujem
utrum

Augustin Mervart (1889- 1968)

Výtvarník- sochař, malíř. V roce 1908 absolvoval státní odbornou školu ve Valašském Meziříčí. Podnikl řadu studijních cest, na nichž zachycoval jiho-evropskou krajinu a města. Po návratu z těchto cest se v r. 1919 usadil v Přerově, kde se věnoval malbě starých zákoutí i jednotlivých ulic. Těžištěm jeho celoživotní tvorby bylo Valašsko a krajina malebné Hané.
Z Přerova směřovalo mnoho jeho výtvarných děl na výstavy v Evropě i do Spojených států amerických na výstavy Československého výtvarného umění.
Část své tvorby věnoval tento umělec městu Přerov. Tato převážně rozměrná díla dala přímý podnět k vytvoření dnes již známé Pamětní síni Augustina Mervarta na Přerovském zámku. Navždy tak svojí uměleckou činností proslavil svoje město Přerov daleko za hranicemi naší vlasti.

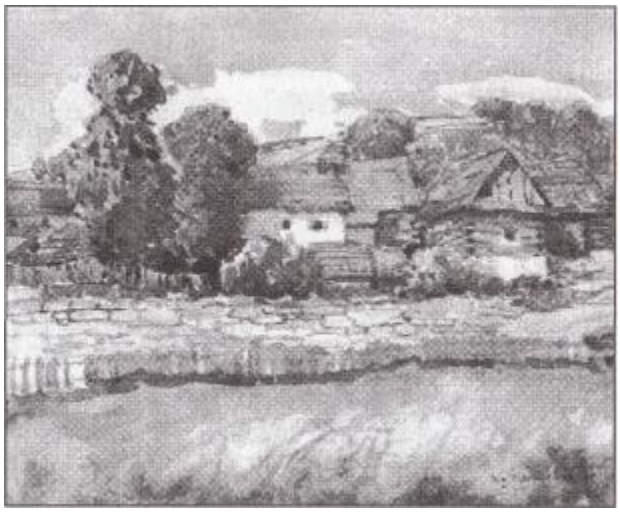

Milan MRÁZEK 1938)

Znamenitý přerovský fotbalista. Začínal jako dorostenec za přerovskou Viktorku na proslulé škváře v místě dnešního náměstí Přerovského povstání. Za první mužstvo Viktorky hrál divizní soutěž, což byla v té době třetí nejvyšší třída. Vojenský povolávací rozkaz ho nasměroval do VTŠ (vojenská tělovýchovná škola), kde byla soustředěna mládež všech sportovních odvětví. Následně se stal v r. 1957, jako vůbec první a jediný přerovák, členem legendárního fotbalového týmu Dukla Praha v jeho největší slávě. Hrál po boku tenkrát světových hráčů jako bezesporu byli Masopust, Pluskal, Novák, Kouba, Šafránek, Borovička, Vacenovský, Pavlis a mnoho dalších. V Dukle Praha pobýval jako voják základní služby v letech 1957 až 1959. S mužstvem Dukly se mu podařilo uskutečnit několik přátelských, dá se říct dnešní terminologií, benefičních zápasů s přerovskou Viktorkou s kompletní ligovou sestavou včetně přerováka Mrázka. Přerov tak zažil několik fotbalových svátků a to všechno stále na pověstné škváře. Této nevábné skutečnosti se ale i tak slavní hráči dokázali přizpůsobit - hráli fotbal pro radost, manýry dnešních hvězd byly tenkrát snad jen v oblasti sci-fi.
Po této slavné pražské fotbalové anabázi působil Milan Mrázek ještě dlouhá léta aktivně v divizních soutěžích po celé Moravě. V závěru své sportovní kariéry se věnoval trenérské činnosti. Svoji sportovní životní pouť tak nesmazatelně spojil s naším městem, jehož byl důstojným reprezentantem.

Rudolf Neuls (* 1922)

Výrazná postava muzikantského světa na přerovské hudební scéně, hlavně jako bassman a spíkr význačného orchestru Krab, který v Přerově dominoval v polovině dvacátého století a následně již jen koncertně až do konce 20. století. Jeho charisma udávalo tón celého orchestru po stránce společenské a vyvažovalo tak důstojně druhou část orchestru - část hudebních šoumenů. A až jednou někdo začne psát dějiny, či historickou ságu o přerovských jazzových festivalech, ať chce či nechce, musí (anebo by měl) začít větou: „Pan Rudolf Neuls se zasloužil ve 20. století o založení těchto československých, posléze evropských, jazzových festivalů na území města Přerova". Inu, Papá Neuls - jak mu s

obdivem říkali všichni zahraniční účastníci a hosté.
Dlouhá léta působil jako šéf poradního sboru pro všechny druhy kapel přerovského okresu, jakož i v poradních sborech celého ostravského kraje. Úspěšně řídil kvalifikační - výkonnostní přehrávky všech hudebních uskupení přerovského regionu. Po mnoho desetiletí nechyběl, co by člen porot, na jazzových festivalech v Přerově, ve společnosti významných jazzových odborníků z celé Československé republiky. Patří právem mezi významné osobnosti města Přerova druhé poloviny dvacátého století.

Pavel Novák (* 1944)

Pedagog, zpěvák, skladatel, hudebník-kytarista, spisovatel-prozaik, textař. Narodil se 10. března 1944 v Přerově a vyrůstal v rodině, kde se hodně zpívalo. Toužil hrát na nějaký nástroj a zvolil housle, ale později mu učarovala kytara. S nástupem na přerovské gymnázium založil pěvecký sbor, orchestr a divadelní soubor. První pokus v soutěži „Hledáme nové talenty" sice ještě nevyšel, ale dostal nabídku od vedoucího kapely Alfa Boba Stužky. Pavel nabídku přijal, a tak začala jeho cesta za skutečnou hudbou. Po úspěšné maturitní zkoušce začal studovat na Pedagogické fakultě Palackého univerzity v Olomouci a dostavily se úspěchy pěvecké. Brzy dostal nabídku od kluků z Dixilendu XI a po rozdělení tohoto souboru založil spolu s odpadlíky Synkopu. Začali natáčet v rozhlase a pro svou životní partnerku napsal píseň „Vyznání". Po rozpadu Synkopy přišel populární Vox s vynikajícím manažerem Josefem Kebzou a zahraniční turné. Pavel natáčí nejen s Voxem, ale spolupracuje s orchestsry Gustava Broma, Ladislava Štaidla, Studiem Brno a s folklorními soubory Technik, Javorník aj. Širokou popularitu získává písněmi „Chodím, Malinká, Jdou panenky jdou, Pihovatá dívka, Vyznání, Žofie". Vox odjíždí hrát na zámořskou loď bez Pavla, který zůstává doma a zakládá kapelu Proto. Po roce 1989 zjistil, že kapela chce jít svou cestou a že je pro ně starý. Rozhodnutí, že se definitivně nehodlá angažovat na vytvoření nové skupiny brzy porušil a na světě se objevila rodinná kapela Family. Vzniká také nový projekt - písničky a koncerty pro dětské publikum (písničkový cyklus „Budeme zpívat"), kterému zůstává Pavel Novák věrný.
Spisovatel Kebza ho inspiruje k napsání řady knih (Vyznání, Jak jsem zpíval klokanům, I smrt se bojí, Příběhy z vody a bláta, Byly to dny, už jsou to roky).
Pavel Novák však i nadále zpívá, koncertuje, a to s intenzitou, která si zaslouží obdiv.

Slávek OSTREZI (1923 - 2001)

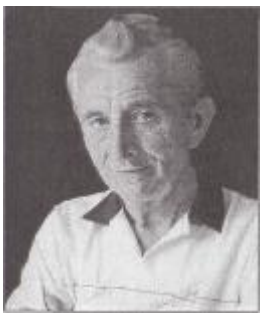

Vlastním jménem Stanislav, novinář, hudebník houslista, skladatel, spisovatel, textař, publicista, se narodil 23. 11. 1923 v Přerově. Patří k nejznámějším tvůrčím osobnostem v oblasti lidové taneční písničky, především svými poetickými texty, v nichž se zrcadlí láska k rodné zemi, lidem i k mateřskému jazyku. A u písničky je to právě slovo, které hudbu umocňuje, pokud je s ní vnitřně i „řemeslně" dobře spjato a pokud hovoří srozumitelně o všem, co člověka provází životem.
Jistě to nebyla náhoda, že v posledních dvou ročnících autorské soutěže Vratislavská nota udělili posluchači první cenu Mellanovu tangu „Krajinou mládí" a Soukupově polce „Je to tady" s jeho texty. Na otázku proč, si odpovíte sami po jejich vyslechnutí. A ještě o jednom je nutné se zmínit. Jeho texty mají vždy, třeba jen drobnou, ale přesto výraznou, pointu. A pokud píše na hudbu jiných autorů, sám muzikant, vždy si vybírá k podložení slovem jen skladby melodické, zpěvné, s původním

hudebním nápadem. O střeží publikoval literární prvotiny v Moravských novinách, později byl šéfredaktorem časopisu Slovanský svět a redigoval trampský časopis Pacific expres. Je autorem sbírky básní „Slzy na vavřínech" a věnoval se také tvorbě pro děti.
Slávek Ostrezí, přerovský rodák, výborný organizátor a společník a můj první kapelník, zemřel náhle 22. dubna 2001 v Praze.
Jeho písničky byly jeho zálibou a láskou. Nikdy tuto tvůrčí činnost neměl za své hlavní povolání.

MUDr. Julius PETŘIVALSKY (1873 - 1945)

Profesor MUDr. Julius Petřivalský patří k předním československým chirurgům a jeho jméno je neodmyslitelně spjato se světovou chirurgií třicátých let 20. století.
Narodil se 29. listopadu 1873 ve Vina-rech, v rodině malorolníka. V roce 1892 maturoval na Přerovském gymnáziu, poté studoval na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy v Praze a univerzitě v Insbrucku (Rakousko). Dne 5. 2. 1898 promoval. Po absolvování vojenské prezenční služby pracoval tři roky jako elév na chirurgické klinice profesora Karla Maydla v Praze, v dalších letech prohluboval své znalosti na klinikách ve Francii, Belgii, Švýcarsku. Po návratu do Prahy byl dne 1.1. 1903 jmenován třetím a dne 1. 4. téhož roku prvním sekundářem při chirurgické klinice. Dne 28. 2. 1909 byl jmenován docentem patologie, dne 18. 2. 1915 mimořádným profesorem chirurgie. Na nově zřízené Masarykově univerzitě v Brně byl jmenován řádným profesorem a přednostou chirurgické kliniky (rok 1919). Celý svůj život zasvětil vědecké práci a výchově „lékařského dorostu". Sám byl dokonalým operátorem, který při své práci uplatňoval nové operační metody a předával tak své „umění" kolegům. Byl zkušeným diagnostikem, který odkrýval podstaty chorob a s úspěchem je léčil. Jeho mnohostrannost a výkonnost v chirurgickém oboru budily úctu a obdiv i zahraničních lékařů, kteří se zúčastnili jeho přednášek a seminářů. Velice oblíbený byl u svých žáků, jimž imponoval vzděláním i zasvěceností v lékařském umění.
Jako významná osobnost byl jmenován dopisujícím členem mezinárodní chirurgické společnosti v Paříži, německé chirurgické společnosti v Berlíně, Academie de chirurgie v Paříži a Spolku srbských lékařů v Bělehradě. Byl též členem Spolku lékařů v Brně, Brněnské a Hanácké lékařské župy a dalších organizací. Profesor Petřivalský vydal přes 70 vědeckých prací o různých lékařských problémech, které byly uveřejněny v domácích i zahraničních časopisech. Své bohaté zkušenosti „vložil" do několika odborných vysokoškolských učebnic. Zvláštní pozornost věnoval otázce léčby rakoviny a práce z tohoto oboru jsou stěžejním dílem jeho života. V letech 1936 -1938 napsal Dr. Petřivalský zajímavou studii o 26 stranách „K záhadné smrti krále Ladislava Pohrobka". Reaguje v ní z lékařského hlediska na dávný spor o tom, zda-li mladičký král zemřel násilnou smrtí (otravou arsenikem) nebo jestli se stal obětí moru.
Profesor Julius Petřivalský odešel dne 1. 3. 1939 do výslužby a zároveň byl jmenován čestným profesorem při České univerzitě v Brně. Zemřel 7.12.1945 na infarkt myokardu ve svých rodných Vinarech, kde trávil zasloužilý odpočinek. Pohřben je na hřbitově v Přerově-Předmostí. Tento vynikající vědec, lékař lidumil, zakladatel brněnské lékařské fakulty svými objevy a svou prací proslavil jméno univerzity nejen doma, ale i v zahraničí. Byl též velkým příznivcem přerovské nemocnice, kde během druhé světové války operoval na oddělení chirurgie. Na počest tohoto významného lékaře byla v roce 1947 zasazena u vchodu do chirurgického pavilonu pamětní deska s jeho jménem. Další pamětní bronzová deska, dílo akademického sochaře Josefa Bajáka, je umístěna na jeho rodném domě v Přerově-Vinarech.

Prof. Lubomír PLEVA (1929 - 1998)

Hudebník, hráč na foukací harmoniku, fotograf, modelář letadel. Na Gymnáziu v Přerově učil zeměpis a tělocvik, poté působil v přerovské učňovské škole. Vynikl ve hře na foukací harmoniku, jako sólista účinkoval s Brněnským rozhlasovým orchestrem, orchestrem Gustava Broma, orchestrem Ladislava Kozderky a dalšími předními soubory. Byl čtyřnásobným mistrem světa ve hře na foukací harmoniku.
Koncertně účinkoval po celé Evropě, byl hostem holandské královny a úspěchy slavil v Kanadě a Spojených státech amerických. Málokdo o něm ví, že byl též vynikajícím houslistou a dále dokonalým hráčem na basovou kytaru. To, jak ovládal tento nástroj, mu závidělo vpravdě i mnoho profesionálů. Přes svoji profesionalitu nevynechal žádnou nabídku či pozvání od různých amatérských orchestrů ke spoluúčinkování i na obyčejných tancovačkách. Vystupoval s estrádním souborem Meopťanka a s orchestrem Metronom a hlavně s malými skupinami ve všech přerovských kavárnách a vinárnách, kde byl vždy ozdobou těchto produkcí, neboť odváděl precizní muzikantské výkony. Byl to velký a přitom skromný umělec. Jeho bravurní technika hry na foukací harmoniku dostoupila takové úrovně, že z běžné hudební literatury napsané pro tento nástroj neměl již co hrát. Odvážně sáhl na světový repertoár a transkripcemi jej převedl na svůj milovaný nástroj. Odborníci i obyčejní posluchači zůstávali doslova v němém úžasu při poslechu a sledování Lubošova umění, například virtuozně zahranými skladbami původně houslovými v sólových i orchestrálních úpravách. „Let čmeláka", Chačatur-janův „Šavlový tanec." nebo „Minutový valčík", hraný v akordech na harmonetu, dával často k lepšímu jako přídavek svých úspěšných koncertů. Proslavil město Přerov a svoji vlast daleko za hranicemi tenkrát, ještě celého Československa.

Bohuslav POLÁŠEK (1924 - 2002)

Slávek Polášek se narodil v Lo věšících, ale školní léta prožil převážně v Přerově. Zde se vyučil zámečníkem a vystudoval průmyslovou školu. Od dětství měl rád přírodu, měl smysl pro romantiku a nevšední herecký talent, který rozdával v několika divadelních souborech. Jeho divadelní činnost začala v Sokole Lověšice, kde v roce 1945 debutoval ve hře „Případ chirurga Krečeta". Poláškovo herecké působení v Přerově se datuje od roku 1949. V mateřském závodě Kazeto dostal velkou příležitost jako herec a později i režisér. Jeho herecký projev nezůstal dlouho nepovšimnut. Nabízí se mu stát se členem uznávaného divadelního souboru TYL, nabídku přjímá a vytváří celou řadu krásných rolí. Obrovská divadelní vitalita přiměla Poláška založit na novém působišti v přerovské Meoptě Divadlo mladých DM-57. V tomto kolektivu se cítil svobodně, protože měl možnost nejen hrát, ale také režírovat. S obdivem jsem sledoval, jak lehce zvládá spolu s režisérským postem i svůj herecký part. V jeho režii vznikly inscenace (Boleslav I., Jáma, Periferie), které dosáhly skvělých úspěchů na divadelních přehlídkách. Bohuslav Polášek, recitátor, herec, režisér, byl zárukou dobrého a poctivého amatérského divadelního umění.

Alfred PŘIDAL (1896 - 1972)

Mezi moravskými ochotníky mělo jméno Fred Přidal dobrý zvuk. S jeho jménem je spjata nejedná významná inscenace na scéně Městského domu v Přerově. Jeho jméno bylo zárukou dobrého a poctivého amatérského divadla. Již v raném mládí rád zpíval, recitoval a hrál ochotnické divadlo. Při studiu ve Vídni je činný ve spolcích české menšiny. Za vyvrcholení vídeňského pobytu považoval účinkování v Rostandově „Cyranu z Bergeracu" se slavnými umělci E. Vojanem a O. Beníškovou. Za nejmilejší památku své divadelní činnosti považoval program s fotografií E. Vojana a podpisy obou umělců. V roce 1918 se stal členem a později uměleckým vedoucím divadelního spolku TYL, kde režíruje, hraje a zpívá. Po druhé světové válce Tyl v jeho režii uvádí roku 1946 Němečkův „Rukopis času", hru, která vítězí na XVI. Jiráskově Hronovu. Byl to Přidalův největší úspěch. Poslední jeho režií bylo Scheinpflugové „Okénko", uvedené v roce 1967. Za obětavou práci pro amatérské divadlo mu byl v roce 1948 udělen stříbrný odznak ÚMDOČ a zlaté snítky. Ministerstvo kultury vyznamenalo Freda Přidala zlatým odznakem J. K. Tyla a čestným uznáním za dlouholetou obětavou práci pro ochotnické divadlo.

Milan RATIBOŘSKÝ (* 1933)

Sportovec, divadelník, estrádník a ka-baretiér, rodák z Předmostí. Na jednoho člověka pozoruhodně velký a rozmanitý záběr.
Svůj sportovní svět zaměřil na všechny kulaté sportovní nástroje, či pomůcky. S největším míčem se potkal jako hráč košíkové, s o něco menším v kopané, s ještě menším ve volejbalu s těmi nejmenšími v tenise a nakonec v tenise stolním. Velké úspěchy slavil jako hráč obávaného volejbalového mužstva Sokola Předmostí vletech 1951 - 52. Doslova prim hrál v přerovském stolním tenisu, kdy proslul jako hráč, který ničil nervy soupeřům svojí nekonečnou, ale úspěšnou obranou. Svoje sportovní aktivity dokázal elegantně provázat se svou kulturní činností a to takovým způsobem, že se ze dne na den stal úspěšným protagonistou přerovských divadelních souborů. Přes klasické divadelnictví přece jen časem jeho komediální talent neušel pozornosti dvojici VA-KO a netrvalo dlouho a přistál na scéně estrádního souboru Meopťanky. Stal se tak rovnocenným partnerem dvojice VA-KO (Vavroušek, Kolařík), kdy je v mnohém svojí originalitou převyšoval. Přispěl tak k vrcholové úrovni celého souboru v šedesátých letech nejen na území naší republiky, ale i v NDR a Polsku. Jeho předvádění humorných textů se sugestivní vážnou tváří vyvolávalo salvy smíchu publika a často odboural svoje herecké partnery. Milan Ratibořský proslavil město Přerov sportovně i umělecky daleko za jeho hranicemi a stal se navždy součástí jeho bohaté historie minulého století.

Miloš ŘÍHA (*1958)

O své životní dráze, jak se zdá, neměl patrně žádné velké pochybnosti. Hned kousek za školou se dostavoval zimní stadion, tenkrát ještě otevřený, ale již s umělou lední plochou. Tím se docela přirozenou cestou školáka dostal na led a jak jinak - i s hokejkou. Toto rané zápolení s bruslemi a hokejkou brzy přineslo ovoce a díky mimořádnému talentu se zařadil mezi naděje přerovského hokeje. Měl všechny potřebné fyzické parametry pro nastupující pojetí moderní hry. Prošel hráčským týmem žáků, dorostem a v r. 1974 jako ještě mladíček do prvního mužstva. V roce 1978 hrál v béčku ČSSR a dostal se do širšího kádru reprezentace, to již jako hráč extraligy. V Přerově se podílel na slavném období, kdy Přerov několik let úspěšně zvládal účast v l. NHL. S extraligou prošel několik významných klubů a vše nasvědčovalo tomu, že se s koncem své hráčské kariéry začíná zajímat o trenérskou práci. Trénoval na počátku této kariéry krátký čas i hráče svého rodného Přerova. Následoval skoro raketový start jeho trenérské kariéry přímo do extraligy. Úspěšně vedl skoro všechny kluby této soutěže. Působí patrně na hráče svojí vyrovnaností a vynikajícím smyslem pro taktiku bez emocí, kdy své trenérské soupeře přivádí mnohdy do taktických rezignací. Svůj trenérský triumf dosáhl na Slovensku, kdy dovedl Bratislavský Slovan k mistrovskému titulu. Tak se náš přerovský rodák prezentuje na území bývalého Československa ke spokojenosti obou národů. Dnes trénuje v ruském Chimik Voskresensk a město Přerov je patřičně hrdé na svého občana, který se tímto navždy zapsal mezi významné osobnosti a dává tak příklad pro mladé sportovce našeho města.

Jaroslav Schön (* 1932)

Hudebník, letecký historik, skautský pracovník, funkcionář svazu letců ČR, spisovatel. Již samotný výčet těchto činností svědčí o tvůrčí a zájmové invenci tohoto pozoruhodného přerováka. Dokázal kontaktovat několik pilotů - veteránů letectva US z druhé světové války, kteří navštívili ČR a poslední místa svých spolubojovníků v Troubkách. Dále naše letecké veterány z RAF, včetně pilotů německé Luftwafe. Přispěl tak k obrovské propagaci ČR, včetně města Keřová.
Napsal několik úspěšných publikací právě z historické oblasti letectví druhé světové války (Bomby na Přerov), dějově exkluzivní dílo, včetně grafického ztvárnění je další knížka (17. 12. 1944 - 17. 12. 2004 Troubky, Rokytnice, Kokory - Nezapomeneme). Strhujícím způsobem je popsána největší letecká bitva druhé světové války nad protektorátem Čechy a Morava v trojúhelníku Olomouc - Prostějov - Přerov. To všechno včetně ojedinělé textové a fotografické dokumentace osudů válečných pilotů z obou stran bojujících armád.
Jeho přičiněním byl, spolu s přerovským Svazem letců, vybudován pomník čs. letcům, kteří bojovali v Anglii u RAF a padli v letech 1940 až 1945 za II. světové války. Pomník navrhl Slávek Spurný a je umístěn na Třídě Generála K. Janouška v Přerově. Pečuje s mnoha spolupracovníky o pomníčky příslušníků vzdušných sil armády Spojených států Amerických, kteří položili své životy za svobodu Československa na sklonku II. světové války roku 1944 v Troubkách a Rokytnici.

MUDr. Václav SKALÁK (1894- 1942)

Dr. Václav Skalák, lékař a autor četných vědeckých pojednání o TBC byl popraven v koncentračním táboře Mauthausen. Narodil se 9. srpna 1894 v Sofii v Bulharsku, kam se jeho otec, lékárník, odstěhoval na výzvu bulharské vlády Čechům, aby zde pomohli budovat kulturní, hospodářský a průmyslový život. Václav vyrůstal v harmonickém prostředí vlastenecké rodiny. Když měl začít studovat na gymnáziu, rodina se vrátila zpět do vlasti, do Tábora. Po absolvování gymnázia pokračoval ve studiu na Lékařské fakultě Karlovy Univerzity v Praze, kde promoval v lednu 1919. Na fakultě aktivně pracoval ve Spolku českých mediků a spolupracoval s jeho sociálním odborem. I když nebyl činným politicky, sympatizoval s realisty seskupenými kolem T. G. Masaryka, účastnil se seminářů, vedených Dr. E. Benešem a Dr. A. Masarykovou.

V červnu 1919 odjel jako vedoucí lékař výpravy Čs. červeného kříže do Švýcarska, kde se zabýval studiem boje proti TBC a alkoholismu, školním lékařstvím a vegetarismem. Po skončení úředního poslání zůstal v Leysinu u Dr. Rolliera, který ho seznámil s helioterapií - léčbou sluncem a léčbou hygienicko-dietetickou.Odtud odjel na roční studijní pobyt do Francie. Po návratu domů pracoval několik měsíců v Praze na klinice prof. Sylaby, kde vedl protituberkulózní poradnu. V roce 1922 se stal ředitelem sanatoria v Prosečnici nad Sázavou, byl členem Sociálního ústavu republiky, věnoval se problémům vědeckým i sociálně lékařským.

V roce 1925 se usadil se svou manželkou MUDr. Vlastou Skalákovou v Přerově jako odborný lékař chorob vnitřních (speciálně tuberkulózy) a pozvedl úroveň léčebny Masarykovy ligy proti TBC. Mnoho času věnoval také vedení léčeben v Holešově, Kojetíně a Bystřici pod Hostýnem. Věnoval se vědecké práci, uveřejnil řadu vědeckých pojednání a publikací doma i v cizině, za které obdržel řadu ocenění (Tuberkulózní nákaza a péče o ni, Ochrana dětí a kojenců před tuberkulózní nákazou, Boj proti TBC na venkově). Aktivně se zapojil do veřejného života, byl činný v Sokole, v lékařském spolku, v Aliance France i Svazu přátel SSSR.

Významný byl podíl Dr. Skaláka při pomoci německým antifašistům -emigrantům, kteří museli opustit fašistické Německo a na určitý čas se jim stalo také Přerovsko domovem. MUDr. V. Skalák byl také předsedou Společnosti pro pomoc bojujícímu Španělsku. Po okupaci vlasti se zapojil v Přerově do odbojové organizace „Obrana národa" a později se napojil na její zemské vedení v Brně. Svou chatu na Vičanově dal k dispozici pro prchající či ukrývající se osoby, poskytoval lékařskou pomoc raněným partyzánům. Dne 12. prosince 1941 byl ve své ordinaci zatčen gestapem a odvezen k výslechu do Olomouce. Na vyžádání gestapa byl převezen do brněnských Kounicových kolejí. Podle kusých zpráv přerovského gestapa byl zatčen pro styk s parašutisty a za spolupráci s brněnskou odbojovou skupinou, která čítala přes šedesát členů, mezi nimi byla i část profesorů Masarykovy univerzity. Celá skupina byla dne 10. ledna 1942 souzena brněnským stanným soudem. Řada členů byla odsouzena k trestu smrti. Ostatní, mezi kterými byl i Dr. Skalák, byli odsouzeni k nuceným pracím ve vyhlazovacím koncentračním táboře Mauthausen. Dne 8. února 1942 byli převezeni do tábora s označením „Rückkehr unerwiinschť" - návrat nežádoucí. Dr. Skalák byl umučen dne 27. dubna 1942 ve věku necelých 48 let. Za jeho celoživotní postoj mu byl udělen Československý válečný kříž „in memoriam", Pamětní odznak druhého odboje „in memoriam" a další ocenění. Na domě v Přerově, kde žil a pracoval, je umístěna pamětní deska a ulice je pojmenována jeho jménem. „In memoriam" byl jmenován brněnskou univerzitou docentem.

Ing. Otakar SMEJKAL. (* 1942)

V roce 1958 založil dixilend XI.A a výrazně tak obohatil přerovskou hudební scénu, vzniklou na půdě Gymnázia v Přerově. Vzhledem k tomu, že byl hráč na pozoun, unikl svodům následně vznikajících kytarových skupin. Hudební nástup dixilendu XI.A byl doslova raketový -sbírali cenu za cenou na všech možných soutěžích. Zákonitě následoval rozhlas, televize, včetně zájezdů do Jugoslávie a Belgie, což bylo v těchto letech něco výjimečného. Přes všechny tyto úspěchy někteří členové orchestru neodolali vábení bigbeatu, kapelu opustili a přešli do tvořící se Přerovské Synkopy. Cílevědomý kapelník a pozounista se ovšem nevzdal a v r. 1966 přejmenoval kapelu na „Akademie Jazz Band Přerov" a začal produkovat různé žánry jazzových stylů přes velkokapelový swing až do stávající konečné podoby v obsazení: tři saxofony (klarinety), dvě trubky, pozoun, piano, bicí, banjo, tuba. Toto obsazení praktikuje kapelník zvaný Tadeuš již několik desetiletí, neboť tento styl z hlediska jazzové historie je unikátní - hraje jazz dvacátých let v USA. Tento neodvolatelný kapelník, jak sám o sobě prohlašuje je vlastně štěstí pro kapelu. Proslavil město Přerov svými koncerty po celé Evropě. V roce 1966, kdy v Přerově vznikl Československý amatérský jazzový festival (ČAJF), byl jeho stálým účastníkem Tadeušův Akademie a prakticky je tomu tak do dnešní doby. Akademie má mnoho nahraných kazet a CD. V nedávné době zrušil kapelník svoji neodvolatelnost a předal vedení o třicet let mladšímu trumpetovému profesionálovi. Sám zůstal jako řadový hráč u svého milovaného pozounu. Pro všechny mladé hudebníky je velkým přerovským vzorem.

Miroslav ŠMOLKA (* 1933)

Celou druhou polovinu 20. století v Přerově doslova kraloval jako hráč na tenorsaxofon ve všech hudebních oblastech a žánrech. Byl to dokonalý technický a stylový hráč, který se svým milovaným nástrojem procestoval doslova celou Evropu, což byla v tenkrát rozděleném světě složitá záležitost. Byl dlouholetým členem swingového orchestru Krab a následně jedním z organizátorů jeho slavných jubilejních koncertů. Založil orchestr Mistral, jehož byl úspěšným kapelníkem a kde vychoval mnoho muzikantů, zpěváků a zpěvaček. S dechovou sedmičkou Meopťankou, vzniklou na přelomu padesátých a šedesátých let, sesbíral všechny její tenkrát vrcholné úspěchy, jak na celostátních soutěžích, tak i v rozhlase a televizi.

Svoji hudební invenci nakonec vložil na dlouhá léta do přerovské jazzové kapely Akademie Jazz Band. Kapely, která patřila a stále patří v Evropě mezi prvotřídní jazzová uskupení.

Touto dlouholetou praxí v různých hudebních žánrech získal dokonalý přehled o tom, jak se mají kapely různých stylů a uskupení účelně dostávat na vyšší uměleckou úroveň. To vše uplatňoval v hudebním poradním sboru, kde úspěšně pracoval dlouhá léta ku prospěchu hudební kultury v přerovském regionu. K tomu všemu přispívala jeho charismatická osobnost, která budila přirozený respekt. Málokdo však o něm ví, že byl v mládí i vynikající sportovec, plavec - sprinter, veslař na čtyřveslici. Když ale došlo na lámání chleba, jakým směrem se vydat, jestli to bude sport či muzika, zvítězila na celé čáře hudební múza. Tak se mladý jinoch, houslista, nápadně přesunul ke klarinetu a nakonec na svůj dodnes neopustitelný a milovaný tenorsaxofon. Patří mezi přední občany Přerova, kteří tvoří nesmazatelně úspěšnou historii našeho města.

Ing. Vladimír SOBEK (1928 - 1989)

Patřil mezi úspěšné a nadšené divadelníky na přerovské ochotnické scéně ve druhé polovině dvacátého století. Jeho další a ještě výraznější aktivita byla v oblasti automobilových veteránů, kterých vlastnil velký počet a které úspěšně renovoval do původních stavů. Specialitou byla jeho milovaná značka Mercedes. Jeho doslova luxusní typy z druhé světové války, které používaly špičky nacistů, prezentoval mj. i jako řidič v mnoha historických filmech. Tím se dostal do povědomí předních veteránských odborníků a veteránologů z celé Evropy a stal se uznávaným pořadatelem srazů či setkání těchto historických krasavců nejen v Přerově a po celé republice v letech šedesátých až osmdesátých, ale i na mnoha místech Evropy.

Ing. Vladimír Sobek se stal reprezentantem města Přerova ve dvou oblastech, které jsou od sebe značně odlišné. Na jedné straně, obdařen mimořádným hereckým talentem, vytvořil přední herecké postavy her klasických i novodobých a neméně úspěšný byl i v četných estrádních pořadech. Na straně druhé byl odborníkem na slovo vzatým ve světě autoveteránů. Těmto dvěma svým zájmům věnoval veškerý svůj volný čas. Navždy se tak zapsal mezi osobnosti, které byly ozdobou města Přerova ve druhé polovině dvacátého století.

František SOJKA (* 1922)

Narodil se v Praze na Žižkově. Do Přerova přešel v roce 1939 a začal hrát za SK Přerov Moravskoslezskou divizi. Za celých 15 let ze soutěže nesestoupili a hráli stále do pátého místa. Soupeřili s městy Kroměříž, Napajedla, Třebíč, Hanácká Slávia Uh. Hradiště, Žabovřesky, Kr. Pole. Sestavy v těchto dobách byly skoro neměnné. Sestava SK Přerov: Novotný, Hrdina. Špit, Bobalík, Kolář, Dreiseitl, Novák, Pichler, Sojka, Weintritt, Skopal, Výkruta. Mužstvo vedl podnikatel Ohera, který hráče i financoval. Králem střelců byl jedinečný František Sojka, který hrál za Přerov neuvěřitelných 30 roků. Celá ta léta byl postrachem všech golmanů, bez rozdílu klubů a výkonnostních tříd. Střílel ze všech možných vzdáleností na polovině soupeře pravou i levou a hlavně přesně na branku. Byl malé postavy, měl tím pádem výhodu krátkého švihu s patřičnou razancí a k tomu všemu byl mimořádně rychlý - z toho důvodu byl zásobovaný nesčetnými přihrávkami svých stálých spoluhráčů. Na naši otázku, proč některé dnešní hvězdy střílejí až do nebes i z malého vápna, odpověděl, že je to špatná práce chodidla, jeho klopení při střelbě. To je přímo fotbalová definice. Z muzikantského hlediska či terminologie by se dalo říci, že mají tito hráči špatný „nártový nátisk". Dnes, s odstupem času, budiž bez nadsázky uvedeno, že pan František Sojka byl nejúspěšnější přerovský fotbalový kanonýr dvacátého století.

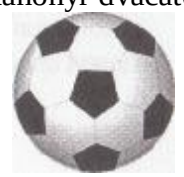

Mgr. Otakar ŠIŠKA (* 1926)

Více jak 65 let na přerovské hudební scéně lze připsat muzikantovi, který je vskutku dokonale orientován ve všech hudebních žánrech. Pro ilustraci uvádíme: skladatelství, jazz, swing, dechovka, chrámová hudba, aranžování, sborový zpěv a další různá hudební uskupení. Vedl mnoho pěveckých souborů napříč druhou polovinou dvacátého století, což znamená dnes již historii několika generací jeho vokální dirigentské činnosti, která nemá v Přerově obdoby. Patří do zlatého fondu přerovského hudebního světa a moravského regionu vůbec. Vychoval mnoho špičkových muzikantů, zpěváků a zpěvaček díky tomu, zeje vynikající pedagog. Úspěšně pracoval v různých pěveckých a hudebních soutěžích jako poradce či porotce v širokém přerovském okolí. Tyto soutěže zpracoval i publicisticky v různém tisku. Ani historii přerovského hudebního světa neponechal bez povšimnutí a pokud mu byla dána příležitost, pečlivě ji svěřoval novinám, různým brožurám a programům. Z jeho svěžích postřehů a názorů čerpalo a čerpá mnoho pisatelů, kteří se dodnes snaží podat ucelený obraz naší přerovské hudební kultury.
Pan Mgr. Otakar Šiška získal za svoji činnost četná ocenění od různých významných institucí, včetně ocenění od svého města Přerova, kde se pro historii zapsal jako jeho významná kulturní osobnost.

Bohumil ŠKODA (1914 - 1992)

Muzikant - křídlo vak a trumpetista. Svou osobností oživil hudební svět města Přerova v průběhu celého dvacátého století. Hudební všestrannost osvědčil jak v hudbě dechové a smyčcové, tak i úspěšně v jazzu koncem dvacátých a dále v třicátých letech, hlavně v orchestru „Johny and his orchestra" (Johny a jeho orchestr).
Byl absolventem Lidové konzervatoře v Olomouci se zaměřením na kompozici a stal se úspěšným skladatelem a aranžérem převážně v oblasti dechové hudby. Jako výborný organizátor se zasloužil o různé hudební festivaly, včetně koncertů v celém přerovském regionu, kdy sám stál dlouhá léta v čele dechové hudby Rund jako uznávaný kapelník. Jeho vřelý vztah k mládeži ho dovedl k vynikajícím výsledkům ve výuce na všechny žesťové nástroje. Mnoho jeho žáků bylo odborně nastartováno pro další střední a vysoké hudební studium. Však to tam mnoho z nás u pana Škody v Malé kostelní, v jeho domečku a proslulém obýváku, důvěrně poznalo. Celý svůj život plně zasvětil hudbě a všemu, co s tím souviselo.
Takže nejen muzikanti, ale i laická přerovská veřejnost znala pana Bohumila Škodu, který se těšil všeobecné úctě občanů města. Patří právem mezi osobnosti, které tvoří světlé stránky historie našeho města.

Vladimír ŠKODA (1917- 1990)

Narodil se 3. srpna 1917 v rodině veskrze hudební. Vystudoval přerovskou Obchodní akademii roku 1938 a během válečných let byl zaměstnán ve firmě PIKNER, oděvy a prádlo Hulín. Od roku 1945 pracoval v Holešově a nakonec se trvale usadil v Přerově. Seznámili jsme se v Meoptě, jeho posledním působišti.
Vladimír byl výborným harmonikářem a klavíristou, který pokračoval v tradici muzicírování rodiny Škodových. Již od roku 1931 koncertoval v Hotelu Přerov, každou sobotu a neděli s šestičlenným tanečním souborem hudby RUND. V roce 1938 zakotvil tento soubor v kavárně Grand Přerov. Popularita jazzového orchestru byla tak veliká, že např. odpoledne koncertoval v kavárně Avion a večer v kavárně Grand nebo v Hotelu Přerov. V období let 1957 - 60 jsem měl tu čest koncertovat a zpívat v tomto souboru. Kapelníkem byl výborný houslista Ladislav Tšpon a ten si zakládal na první hodinovce každé produkce, která byla koncertní. Vladimír Škoda měl funkci manažera orchestru a pokladníka. Byl vynikající společník a při produkci i bavič společnosti. Jeho harmonikový repertoár byl obrovský a proto byl zván na různé rodinné oslavy, párty a společenské akce.

Rajmund ŠTIMPL (1907 - 1991)

Vystudoval učitelství a až do konce druhé světové války učil na obecných školách severní Moravy. Po válce trvale zakotvil jako učitel (později jako ředitel) Základní školy v Předmostí.
Měl bohaté umělecké nadání, již od svých dvaceti let byl členem Pěveckého sdružení moravských učitelů, kde zpíval a recitoval. Vedle sborového zpěvu se Rajmund Štimpl věnoval divadlu.
S příchodem do Předmostí režíruje a hraje v místním sokolském divadelním souboru. Během protektorátu se odvážil nastudovat poetické pásmo „Probuzení jara" a kytici národních písní „Strom vlasti". Obě inscenace byly po premiéře okupačními úřady zakázány. Po osvobození založil dětský divadelní soubor předměstské školy se kterým se zúčastnil celostátní přehlídky „Jiráskův Hronov 1958", kde dosáhl velkého úspěchu s pohádkou O. Waltrové „Zlatá kachna". Po zrušení Sokola působil Rajmund Štimpl dvacet let jako herec a režisér v přerovském Tylu. Současně ještě vedl a režíroval soubor ZK Energetiky a chemie Přerov.
Pro mužský sbor PSMU (Pěvecké sdružení moravských učitelů) napsal tři básnické texty, které byly zhudebněny. Byl autorem osmi divadelních her pro děti a řada z nich, kde vystupoval Kašpárek a Honza, byla napsána pro bratra Jana, představitele přerovského Kašpárka. Nejmenším čtenářům věnoval několik knížek o Budulínkovi a Cvrčínkovi.
Rajmund Štimpl, zasloužilý učitel, zpěvák, recitátor, divadelní režisér, čestný člen PSMU byl významnou osobností, byl bardem kulturního života města Přerova.

Jan ŠTYMPL (1904 - 1982)

Narodil se 4. února 1904 v Ostravě, ale do školy chodil již v Přerově. Byl zaměstnán v tiskárně Orbis a následně jako tiskař u firmy Strojil. Moje první setkání s Janem se datuje již v dětství, kdy jsem navštěvoval v Měšťáku představení přerovského Kašpárka. Měl skvělý kontakt s dětským divákem. Študácká léta mi přiblížila jeho herecké umění při návštěvách inscenací spolku Tyl. Poznával jsem a obdivoval jeho komiku a později, již jako člen (herec debutant) Tylu, také profesionální umění maskérské. Byl vybaven a proškolen na úrovni Vysokého učení maskérského. Pečlivě vybral příslušnou masku pro každého herce. Měl určený časový limit pro jednotlivé aktéry s objednávkou na určitou hodinu před hrou. Při velkém hereckém obsazení začínal již ve 14 hodin, aby zvládl všechny, včetně sebe, namaskovat. Často jsem byl, coby „kandrdas", mezi prvními zákazníky a s obdivem jsem naslouchal jeho vyprávění, které mě uvedlo do světa divadelních zážitků a historek velkého ochotnického herce a maskéra. Byl jsem poctěn, když se na mne Jenda obrátil po skončení své kariéry s žádostí o odkoupení jeho bohatého maskérského materiálu.

Prof. Leoš ŠVAGERA (1931 - 1995)

Hudební pedagog, skladatel a dirigent. Čtvrt století vyučoval na Střední pedagogické škole v Přerově, kde řídil pěvecký dívčí sbor Kantiléna. Byl také šest let dirigentem symfonického orchestru Přerub a pěveckého sboru Vokál. Jeho pedagogická činnost pokračovala v Olomouci, kde mu na katedře hudební výchovy a vědy Pedagogické fakulty Palackého univerzity byla svěřena výuka předmětu dirigování.
Vychoval několik generací zpěváků v přerovském dětském sboru od nejútlejšího věku. Poslední zahraniční úspěchy se sborem sklízel v holandském Cuiku roku 1994. Úspěšně vedl pěvecký sbor Olomouckých učitelek a vysokoškolský sbor luventus Cantans ÚP.

Profesor Švagera byl také autorem dětských muzikálů, které vznikly zhudebněním pohádek Fr. Navary a J. Kožíka. Angažoval se dále v přerovském divadelním spolku Tyl, a to nejen autorsky, ale i herecky v Kohoutově hře „Sbohem smutku". Velmi úspěšné bylo jeho hudební nastudování hudební komedie „Sto dukátů za Juana" s velkým tanečním orchestrem Krab.

František TOTH (1906- 1981)

Bude tomu již 25 let od úmrtí muže, který si právem zasloužil název „Malý-velký fotograf. František Toth, ač tělesným vzrůstem malý, pracovitostí a pílí však velký fotograf, byl snad u každé příležitosti a události, která se v Přerově i okolí stala. Obtěžkán obvykle dvěma fotoaparáty procházel městem, navštěvoval kulturní i společenské akce, pomáhal méně zkušeným kolegům - fotoamatérům. Jiným profesním znakem byly konečky prstů zahnědlé od jejich neustálého namáčení ve vývojce a ustalovači. Ne každý komunální fotograf překročí stín paušálně vyráběných portrétů do občanských průkazů, na pas nebo podobnou příležitost. Františku Tothovi se podařilo prostřednictvím precizního řemesla zachytit fotografované osoby, předměty, životní situace do podoby umělecké fotografie. Historikové považují Fr. Totha za dokumentaristu, který svými fotografiemi psal dějiny Přerova, jeho bouřlivý růst a hospodářský rozvoj. Na svých snímcích zaznamenal také všechny důležité události, které již nyní jsou nedocenitelnými svědky života našeho města.
Během plodných sedmdesáti pěti let nasnímal umělecký fotograf Fr. Toth tisíce negativů a stal se legendárním přerovským fotografem.

Ladislav TŠPON (1907 - 1986)

Hudebník - houslista, komponista. Zasvětil celý život hudbě. Jeho hudební činnost byla převážně spjata s Městskou hudbou Rund, která vznikla roku 1908 s původním názvem Hudební kroužek Rund. Mladý houslista se uplatňuje nejen v jazzovém souboru „Johny and his orchestra" (Johny a jeho orchestr 1926 - 1935), ale od roku 1930 působí v symfonickém orchestru Přerub, řízeném Stanislavem Žaludem a od roku 1934 Jožkou Gardavským. Housle vyměnil za malý buben, aby se mohl zapojit do dechovky, která vznikla roku 1935 (Národní garda č. 46 města Přerova).
Pod vedením Ladislava Tšpona vznikl roku 1931 malý koncertní a taneční orchestr, který přispěl k popularitě hudby Rund. Soubor koncertoval každou sobotu a neděli v hotelu Přerov. V roce 1938 zakotvil orchestr v kavárně hotelu Grand. Popularita byla veliká a tak se koncertovalo odpoledne v kavárně Avion a večer v hotelu Grand. Až na malé změny se kapela udržela pohromadě do konce roku 1960. Nemalou zásluhu na výborné produkci orchestru měl Vladimír Škoda, který pro soubor zajišťoval notový materiál a měl na starosti pokladnu. Ladislav Tšpon se věnoval i vážné a koncertní hudbě jako člen salonního kvarteta Rund, které hrálo ve složení R. Haas -první housle, Lad. Tšpon - druhé housle, K. Hodis - violoncello, A. Hanzálek - klavír.
Ladislava Tšpona jsem uznával jako výborného houslistu, dobrého kamaráda a jeho holičské povolání ho předurčilo stát se skvělým bavičem a společníkem.

MUDr. Pavel VÁCLAVIK (* 1954)

Když s údivem zjistíme, že kromě spousty jiných tělesných orgánů máme též tolik literárně opěvované srdce, obyčejně to bývá spojeno s nějakým zdravotním, lidově řečeno „vanglem". V tuto chvíli obyčejně staneme tváří v tvář lékaři se zvláštním označením či pojmenováním - kardiolog. Do jisté doby mnohým z nás tento termín vůbec nic neříkal, ale nyní již říká - jde o lékaře zabývajícího se chorobami srdce. Jedním z nich je výše uvedený přerovák, kardiolog par excellent .
Tento jedinečný člověk absolvoval v r. 1979 Lékařskou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci. Z jeho precizně sestaveného a nám poskytnutého životopisu nelze nechat pro čtenáře bez povšimnutí následující alespoň část jeho činností: primariát interny v Přerově, stáž na klinice v Díiisburgu v NSR, ředitel nemocnice Přerov, publikace v odborném tisku, přednášky vč. mezinárodních, generální ředitel Priessnitzových lázní v součinnosti s městem Jeseník. Ve společenských funkcích prošel Svazem českých lékařů, Radou města Přerova, Vědeckou radou LF ÚP v Olomouci, místní akční skupinou Sdružení měst a obcí Jesenicka vč. kardiologické ordinace v Přerově.
Stovky pacientů přerovské interny si jistě vzpomenou na služební návštěvy pokojů Dr. Václavíka při jeho odpoledně-nočních službách. To byla povzbuzující lékařská poezie - jeho slova a k tomu lehký úsměv. To vše bralo vítr z plachet strachu a depresím, kterým mnohdy propadají pacienti. Jeho: „Tak, hoši, dobrou noc", byla ta nejlépe naordinovaná slovní kapačka...
K tomu, aby byl uveden mezi nepřehlédnutelné osobnosti města Přerova, na úplný závěr, jen malá poznámka -jeho laskavý přístup k pacientům a lidem vůbec je příkladnou ukázkou naplnění lékařského poslání.

Petr VAŘÁK (1952)

Svoje původní povolání si zajistil v přerovském učilišti Meopty jako nástrojař. Ale jakto již někdy v životě chodí, nemohl v sobě potlačit velké hudební nadání a touhu, která nakonec rozhodla o tom, že nastoupil na kroměřížskou konzervatoř jako student hry na příčnou flétnu a kytaru.
Při studiu účinkoval, a to velmi úspěšně, v různých hudebních souborech a orchestrech v Přerově a širokém okolí. Svoje umění prezentoval i jako sólový kytarista a zkušenosti předával na mnoha hudebních školách přerovského regionu. Několik roků byl šéfem přerovské ZUŠ, odkud vyšlo do hudebního světa (i mimo naši republiku) mnoho vynikajících žáků s akademickými tituly. Byl dlouholetým členem orchestru Akademie Jazz Band Přerov jako hráč na tubu. Se svým synem Petrem vytvořili kytarové duo se zábavným a klasickým repertoárem. Koncertně tak projeli celou republiku jako přerovští reprezentanti. Svůj vřelý vztah ke swingové hudbě prezentoval po dobu dvaceti let hrou na kytaru a bass kytaru na jubilejních koncertech nezapomenutelného velkého swingového orchestru Krab. Tento hudebník velkého formátu ovlivnil mnoho mladých a talentovaných muzikantů a dal jim dobrý příklad a základ k jejich uměleckému růstu.
Petr Vařák je tímto navždy zapsán v muzikantské historii města Přerova jako jeho výtečný reprezentant druhé poloviny dvacátého století s aktivním nástupem do století jedenadvacátého.

František VENCLOVSKÝ (1932 - 1996)

První občan Československa, který přeplaval kanál La Manche, se narodil 25. dubna 1932 v Lipníku nad Bečvou. Zde prožil své dětství. V mládí trávil spoustu času převážně v boxerském ringu, ale jeho kariéru mu překazil vážný úraz krční páteře, který způsobil půlroční ochrnutí horní poloviny těla. Lékaři mu předpovídali invalidní vozík, ale Venclovský se díky nesmírně pevné vůli dokázal zase postavit na nohy. Intenzivní sportovní aktivita a nesmírná vůle mu umožnily, aby se pokusil v září roku 1970 pokořit kanál La Manche. Za velmi špatného počasí, k smrti vyčerpán, byl vytažen z vody pouze 6 kilometrů od doverských břehů. Druhou šanci již Venclovský nepustil, kanál jako první suchozemec přeplaval a dodnes mnozí vzpomínají na jeho legendární výrok „já su tak ščastné". Stalo se tak v létě roku 1971. Kanál La Manche překonal ještě jednou v roce 1975, a to dokonce ve třetím čase jeho věkové kategorie. Třikrát pokořil sibiřskou Angaru a v roce 1990 přeplaval spolu s Janem Novákem jako první na světě napříč jezero Bajkal. V roce 1976 se stal nositelem titulu Zasloužilý mistr sportu. Nesplněno zůstalo jeho velké životní přání - překonání Niagary pod jejími vodopády.
V listopadu 1996 obdržel František Venclovský za vynikající celoživotní sportovní úspěchy cenu města Přerova - Medaili J. A. Komenského. O patnáct dnů později, 13. prosince 1996, zemřel. Z iniciativy členů Klubu sportovního polapení byl předložen návrh na vybudování pamětní desky. Na soutoku Bečvy a Strhance u Sokolovny proběhlo dne 31. prosince roku 2001 odhalení této desky.

Jaroslav WYKRENT (* 1943)

Je přerovský rodák a k tomu muzikálně mimořádně talentovaný. Tím, že dospíval v době legendárních Beatles a bigbítu vůbec, minul dechové nátroje, kterých ovšem byl a neustále je velkým přítelem a obdivovatelem. Proto se patrně hlásí s obdivem ke swingu, jazzu a všem žánrům, které se jednoduše vejdou a dají zaznamenat v těch, pro mnohé záhadných, pěti linkách notové osnovy. Stalo se že, osud tomu chtěl a dobře udělal, že náš Jaroslav sáhl po kytaře. Pro budoucího skladatele a textaře to byla ta nejšťastnější volba, neboť tento akordový i sólový nástroj je při tvorbě hudebních námětů daleko vhodnější, než pozoun, trumpeta, bicí, či klarinet. A Jaroslav toho náležitě využil pro potěchu svou, ale hlavně pro potěchu obrovského počtu posluchačů, které si získal po celé naší vlasti. Působil v přerovské skupině Synkopa, která svým raketovým startem uvedla v úžas celou bigbítovou vlnu šedesátých let u nás v republice. Jeho hudební a poetický talent mu umožnil stát se hudebním skladatelem, písničkářem, básníkem, scénáristou, rozhlasovým a televizním moderátorem. Svůj úspěch zaznamenal i jako zpěvák velkých hitů „Agnes, Slunečnice, Růžová pentle" a mnoha dalších. Napsal řadu písní pro zpěvačku Marii Rourovou. Je autorem textu k úvodní písni ostravského televizního seriálu „Přátelé zeleného údolí". Sbírku svých veršů „Třikrát jenom tak" vydal v roce 1998 a v roce 1999 vydaťsvé veršíky „Slušně i hambatě, ale hlavně převážně nevážně".
Na osobnost Jaroslava Wykrenta jsou občané Přerova patřičně hrdi, což se potvrzuje tím, že každé vystoupení Jaroslava na scéně Městského domu v poslední době je beznadějně vyprodáno. Celá naše republika vnímá Přerov mezi jiným tak, že Přerov je i Wykrent.

Doc. PhDr.Dušan. ŽVÁČEK, CSc. (* 1934)

Narodil se 23. června 1934 v Olomouci. Léta dětství a dospívání však prožil v Přerově. Po maturitě na reálném gymnáziu v Přerově byl přijat na Filosofickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci, kde studoval jako hlavní obor rusistiku. Po promoci dostal umístěnku na Průmyslovou školu strojní v Čáslavi, kde učil do roku 1961. V rámci konkurzu byl přijat jako pedagog a vědecký pracovník na Palackého univerzitu v Olomouci s nástupem 1. října 1965. Zde na katedře slavistiky pracoval až do roku 1995 a později jako důchodce na částečný úvazek do roku 1997. Ve svém domě na okraji Olomouce žije se svou manželkou od roku 1971.

V rámci specializace v oblasti literární vědy publikoval Dušan Žváček četné studie v odborném tisku. Vedle toho se široké veřejnosti představil jako básník-lyrik, autor milostných a přírodních veršů. Debutoval básnickou sbírkou „Propuštění z léta" roku 1976. V takřka těsném sledu pak vyšlo „Vrásnění" r. 1979. Nový celek zahrnují verše z let 1978 -1989 pod názvem „Zimní ovoce" a z let 1993 - 1996 „Předjaří - nepřestupný rok". Poslední ucelenou a tematicky kompaktní sbírku s názvem „Nedosvitky" vytvořil z tvorby let 1995 - 2003. Je dokladem jeho lidského i uměleckého zápasu se zrakovými problémy, jež mu komplikují život o to více, že je lingvista a člověk spjatý s literaturou a literární tvorbou. Básníkův talent zrakovou indispozici akceptoval jako nosné téma, což vedlo k tvorbě veršů nevšední, síly a zcela osobité obraznosti.

Docent PhDr. Dušan Žváček obdržel za přínos literární vědě a obohacení české literatury tvorbou původní poezie Cenu města Přerova 2003.

PŘEKLÁDALI JSME ZLATÝ VĚK
Památce profesora přerovského gymnázia Josefa Válka

Překládali jsme zlatý věk v hodinách Josefových
Cosi však náhle zvenčí přerušilo
Area prima Satast Atas
A panovačný hlas na křídlech aplausů
Rozdrnčel okna tenkrát za dnů únorových
Po vodě jsme pouštěli naše lásky k vodě
Po vodě Bečvy tam možní i zpět
Kolikrát přátelé hovořívali jsme jako o náhodě
Teď čekatelé nejvyšší náhody naposled.
Ze sazeniček našich dávných dnes jaký dnes les !
A Otmuchovská jezírka pořád jako čočky naší paměti
Něco v nás zakrnělo – po zásluze
Něčemu bůch a píle vaše dovolily rozpětí
Už se vrací k nám drahý Josef z brigádnických let
/Dobřečov, Tvrdkov, Kobylá –
Pomalu oko vzpomínky se rozvírá /
Jak tenkrát v pozdném odpoledni přichází návsi bosky
Pomalu mu jdem mu vstříc, on za zády vše nechal
Miláčci moji už slyšíme jeho hlas
Denně se zouváme jakoby na zápraží
Všeho, čím on a moudrý patron obdaroval nás

Památce profesora Josefa Válka
Dušan Žváček 2002

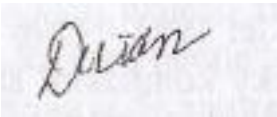

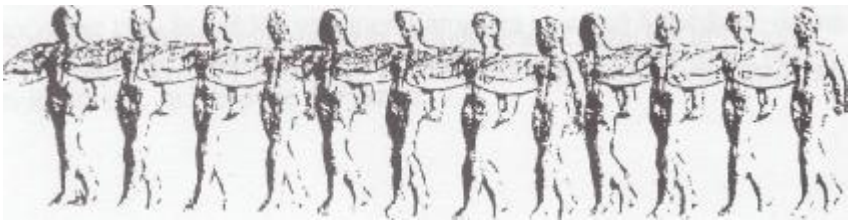

Vážení a milí čtenáři,
nechce věřit, jak nám to dvacáté století docela svižně proběhlo halo ve stovce nebo snad tisícovce vět této útlé brožurky naše vyznání •s;iii přerovským osobnostem - bardům.
Fotografiemi bohatě doplněná publikace vám nabídla procházku Přerovem kulturním, společenským a sportovním.
Děkujeme Vám za trpělivost, se kterou jste pročítali naše řádky a v koutku doufáme, že u většiny z Vás se upevní a povznese sebevědomí sounáležitost k historickému Přerovu, který v tomto roce slaví 750 let od povýšení na Město.
Pomyslný režisér našeho projektu už čeká, aby z portálu Měšťáku poznamenal na naši adresu:
HOŠI, NEČEKEJTE ŽÁDNÉ VELKÉ OVACE A ZATÁHNĚTE OPONU !

Obsah

Vážení čtenáři....3
Výklad slova bard....4
Cesta za přerovskými bardy, aneb jak jsem je poznával....5
První v Přerově -„Hrátky"....23
Zkáza kapely....28
Přerov se bavil a tančil....32
Milan BARTL....36
MUDr. Ladislav BŘEZINA....37
Vlastimil BRLICA....38
JUDr. Vladimír ČECH....39
Josef GARDAVSKÝ....40
Vladimír HAMAL....41
Rudolf HAAS....42
JUDr. Miroslav HOLEKA....43
PetrHUŤKA....44
PhDr. František HÝBL....46
Josef František KAIN AR....48
Josef KEBZA....50
Pavel KOTAS....51
Viktor KOZÁNEK....52
Jaroslav KRÁLÍK....53
Břetislav KRAMÁŘ....54
Antonín KUBÁT....55
Prof. MUDr. Miroslav KUBIŠ, CSc....57
MUDr. Jan LACINA....58
PhDr. Jaroslav MAZÁČ....60
Augustin MERVART....62
Milan MRÁZEK....63
Rudolf NEULS....64
Pavel NO VAK....65
Slávek OSTREZÍ....66
MUDr. Julius PETŘIVALSKÝ....67
Prof. Lubomír PLEVA....69
Bohuslav POLÁŠEK....70
Alfred PŘIDAL....71
Milan RATIBOŘSKÝ....72

Miloš ŘÍHA.....73
Jaroslav SCHÓN.....74
MUDr. Václav SKALÁK.....75
Ing. Otakar SMEJKAL.....77
Miroslav ŠMOLKA.....78
Ing. Vladimír SOBEK.....79
František SOJKA.....80
Mgr. Otakar ŠIŠKA.....81
Bohumil ŠKODA.....82
Vladimír ŠKODA.....83
Rajmund ŠTIMPL.....84
JanŠTYMPL.....85
Prof. Leoš ŠVAGERA.....86

František TOTH.....87
Ladislav TŠPON.....88
MUDr. Pavel VÁCLAVÍK.....89
Petr VAŘÁK.....90
František VENCLOVSKÝ.....91
Jaroslav WYKRENT.....92
Doc. PhDr. Dušan ŽVÁČEK, CSc.....93
Vážení a milí čtenáři,.....95
PODĚKOVÁNÍ.....96
Obrazová Příloha.....97
Obsah.....129
Zdroje informací:.....131

Zdroje informací:

POVÍDANÍ O MĚSTĚ l
POVÍDÁNÍ O MĚSTĚ 2
KULTURA PŘEROVA
PŘEROVSKÉ ECHO
PŘEROVSKÉ LISTY
OCHOTNICKÉ DIVADLO PŘEROVSKÉHO REGIONU
KRAB - TO BYL SWING
20 LET HANÁCKÉHO SPORTU
ROZHOVORY S PAMĚTNÍKY
60 LET HUDBY RUND
100 LET PŘERUBU
ALMANACH GYMNÁZIA J. ŠKODY
FOTO - SOUKROMÉ ARCHIVY
FOTO - ARCHIV AUTORŮ

50 PŘEROVSKÝCH BARDU
a PUTOVÁNÍ PŘEROVEM 20. STOLETÍ SLOVEM A OBRAZEM
vydává VA-KO
Jaroslav VAVROUŠEK - Ivo KOLAŘÍK © 2006

Přepis textů: Jaroslava Křístková
Korektury textů: Lenka Feltlová, Lenka Nováková
Zlom grafika a repro-foto: Jaroslav Sypěna
Tisk: Knihtiskárna J. Strojil Přerov
Náklad: 400 kusů

VAvroušek Jaroslav (1933)
KOlařík Ivo (1933)
KABARETNÍ
ŠTŘEPY